ХУШ КЕЛИБСИЗ, АЗИЗ ҚАРДОШЛАР!

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 115 (17.993). • 19 май 1981 йил, сешанба • Баҳоси 2 тийин.

АССАЛОМ, ДЎСТЛАР!

БУГУН кўҳна диёримизда яна шодиёна байрам. Азалдан дили ва фикри бир-бирига пайванд тожик ва ўзбек халқларининг, демакки, бутун совет маданиятимизнинг байрами бошланмоқда. Бамисоли эгизакдай қондош, вафодор дўст ва ажойиб қўшни бўлган икки халқ азалдан бир юртда, бир маконда яшаб, бир қуёшнинг нури ва ҳароратидан баҳраманд бўлиб келмоқда. Далаларимиз айни бир дарё сувини ичиб, халқларимиз бир-бирларига қалин дўст, қардош ва биродар яшаб келмоқда.

Ўзбек хонадонида тожик қўшиқлари, тожикларнинг базму зиёфатларида ўзбек куйлари азалдан янграб келганлиги ҳар икки халқ ўртасидаги дўстлик ва ҳамкорлик алоқаларининг ажойиб мевалари бўлиб, унинг илдизи кўҳна тарихимиздай узоқ-узоқларга бориб тақалади. Ягона мақсад сари интилиш бобокалонларимиз — Абу Райҳон Беруний билан Абу Али ибн Сино ўртасидаги дўстлик алоқаларини мустаҳкамлади. Улуғ тожик шоири, файласуф, тарихчи, адабиётшунос Абдураҳмон Жомий буюк ўзбек шоири, файласуф олим, ўзбек адабиётининг асосчиси Алишер Навоийнинг устози ва дўсти бўлганлиги қадимий биродарлигимизнинг жонли тимсолидир. Сайқали рўйи замин — кўҳна Самарқандда бу буюк икки устоз хотирасига ўрнатилган муҳташам ёдгорлик халқларимизнинг бузилмас қардошлигига битилган мангу қасида бўлиб янграмоқда.

Зуллисонайнлик анъанаси бизнинг совет замонамизда Садриддин Айний ижодида барқ уриб яшнади. Шу боис биз устоз Айнийни исёнкор Ҳамза билан бир сафга қўйиб, миллий совет адабиётимизнинг асосчилари деб ардоқлаймиз.

Бир-бирига қош билан кўздай яқин тожик ва ўзбек халқларининг ҳаёти, маданияти, адабиёти ва урф-одатларида ўхшаш умумий нарсалар кўп. Зотан, аждодларимиз неча-неча асрлардан бери елкама-елка яшаб, бир-бирларининг маданий бойликларидан ўзаро баҳам кўриб келганлар.

Бизнинг халқларимиз СССР деб аталмиш ягона оилада камол топган икки ака-ука мисоли коммунистик бунёдкорлик режаларини зўр иштиёқ ва завқ-шавқ билан амалга оширмоқдалар. Улуғ Ленин партиясининг доно миллий сиёсати туфайли барча совет халқларининг дўстлиги чинакам қардошликка айланди, шу жумладан, Тожикистон ва Ўзбекистон меҳнаткашларининг социалистик турмуш тарзи янги мазмун билан бойиди.

Бир жон, бир тан бўлиб яшаб, ҳамкорликда коммунистик жамият бунёд этаётган, биргаликда куч-ғайрат сарфлаб, асрий мудроқ чўлларни мўл-кўлчилик водийларига айлантираётган Тожикистон ва Ўзбекистон меҳнаткашлари ўн беш қардош республика орасида тенгларининг кенги бўлиб, улуғ Ленин кўрсатган йўлдан дадил олға бормоқдалар.

Тожикистон адабиёти ва санъати кунлари бошланаётган шу қувончли айёмда умумсовет маданиятининг фахри бўлиб қолган ижодкорларни чексиз ифтихор туйғулари билан тилга оламиз. Тожик совет адабиётининг бугунги камолоти Мирзо Турсунзода, Мирсаид Миршакар, Абдусалом Деҳотий, Жалол Икромий, Сотим Улуғзода, Фотеҳ Ниёзий, Раҳим Жалил сингари ҳассос ижодкорлар асарларида ўзининг ёрқин ифодасини топди ва топмоқда.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев партия XXVI съездига қилган Ҳисобот докладида «совет жамиятининг маънавий ҳаёти тобора хилма-хил ва бой бўлиб бораётган экан, бу маданиятимиз арбобларининг, адабиёт ва санъатимизнинг шак-шубҳасиз ютуғидир... Совет санъатида янги тўлқин мавж урмоқда» деб таъкидлаган эди. Ана шу тўлқин тоғлар ўлкаси, гуллар водийси бўлган Тожикистон диёрида ҳам кўплаб талантли асарлар яратилишига имкон бермоқда.

Маданиятларимиз жараёнидаги чамбарчас дўстлик экономикаларимиз соҳасидаги ҳамкорлигимиз билан пайванд бўлиб кетган. 6 миллион тоннадан зиёд «оқ олтин» хирмонини уйган ўзбек пахтакорининг жасорати бир миллион тоннадан ортиқ сара пахта етиштиришда тожик деҳқонига мадад берди. Тожик нурчиларининг зафари ўзбек тўқимачиларини бир беш йилликда ўн йиллик топшириқни бажаришга отлантирди. Экономиканинг бутун-бутун тармоқлари, хўжаликлар, районлар, областлар, республикаларимиз беш йиллик майдонида ўзаро беллашмоқдалар. Социалистик мусобақа моддий бойликларни кўпайтиришда қудратли омил бўлмоқда. Тожик деҳқони икки марта Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Турсуной Охуновани устози деб билса, ўзбек пахтакори қўш Олтин Юлдуз кавалери Абдуғаффор Самадовни ўзининг мураббийси деб танийди.

Ижтимоий ҳаётимизнинг ҳамма жабҳаларидаги ҳамкорлик, бир-бирига устоз ва бир-бирига шогирдлик умумий юксалишда ҳар икки халқимизга олам-олам зафарлар келтирмоқда.

Шу гўзал баҳор фаслида Тошкент машинасозлари ва Қўқон химиклари, Бекобод металлурглари ва Аму шоликорлари, Жиззах чорвадорлари ва Фарғона пиллачилари, Наманган атласчилари ва Сурхон ипак пахтаси ижодкорлари — Ўзбекистоннинг жамики меҳнат аҳли бутун диёримизга ташриф буюраётган азиз ва меҳрибон қардошларимизнинг йўлларига гулдан поёндоз сочиб, «Ассалом, азиз қардошлар! Уйимизнинг тўри, қалбимизнинг қўри сизники, гўзал диёримизга хуш келибсиз!» дея уларни зўр хушнудлик билан кутиб олмоқдалар.

ДАР диёри бостонии мо боз иду тантана. Иди маданияти халқҳои тоҷику ўзбек, ки аз азал дилу афкори пайваста доранд ва ба тавассути он вай иди тамоми маданияти советист. Ду халқ — ду додари тавъам, дўстони вафодор, ҳамсояҳои нек дар як сарзамин, дар як макон зиста, аз нуру ҳарорати як офтоб баҳра мебаранд. Марзҳои мо аз як дарьё об мехўранд, халқҳои мо ба ҳамдигар дўстони ҷонӣ, бародарони баробаранд.

Дар хонаводаи ўзбек сурудҳои тоҷикӣ, дар базму зиёфатҳои тоҷикон сурудҳои ўзбекӣ аз қадим танинандозанд. Ин меваҳои шаҳдбастаи дўстӣ ва ҳамкории ду халқ аст, ки дарахти он дар қаъри асрҳои аср реша давондааст. Ҷидду ҷаҳди ягона равобити дўстии ниёгони мо Абўрайҳони Берунӣ ва Абўалӣ ибни Синоро поянда сохт. Устодию шогирдӣ ва дўстию бародарии шоир, файласуф ва муаррихи бузурги тоҷик Абдураҳмони Ҷомӣ ва шоир, файласуф, асосгузори адабиёти классикии ўзбек Алишер Навоӣ рамзи дурахшони бародарии қадимаи мост. Дар сайқали рўи замин — Самарқанди бостонӣ ба хотираи ин ду устоди бузург ҳайкали мўҳташами ёдгорӣ бунъёд шудааст.

Анъанаи зуллисонайнӣ дар замони мо дар эҷодиёти Садриддин Айнӣ ба пояи баланд расид. Аз ҳамин сабаб мо устод Айниро бо шоири инқилобӣ Ҳамза дар як саф мегузорем, чун саромадони адабиёти миллии советии худ эъзоз мекунем.

Дар ҳаёт, маданият, адабиёт ва расму оини халқҳои тоҷику ўзбек, ки ба ҳамдигар чун чашму абрў пайваста ҳастанд, ҷиҳатҳои муштарак бисьёранд. Зотан, аҷдодҳои мо асрҳои аср паҳлў ба паҳлў зиста, бонгариҳои маданни ҳамдигарро ба ҳам дидаанд.

Халқҳои мо дар оилаи ягонае, ки СССР ном дорад, монанди бародарони ҳамхун камол ёфта, баҳри ба амал пайвастани нақшаҳои сохтмони ҷамъияти коммунистӣ бо шавку завқ меҳнат мекунанд. Ба шарофати сиёсати миллии хирадмандонаи партияи бузурги ленинӣ дўстии ҳамаи халқҳои советӣ ба бародарии ҳақиқӣ табдил ёфт, зисту зиндагонии социалистии меҳнаткашони Тоҷикистону Ўзбекистон бо мазмунҳои нав ба нав ғанӣ гардид.

Меҳнаткашони Тоҷикистону Ўзбекистон як тану як ҷон шуда дар ҳамкорӣ бо халқҳои дигари советӣ ҷамъияти коммунисти бунъёд месозанд, даст ба даст дода, ташнагии асринаи биёбонҳоро шикаста, ба воҳаҳои шукуфон табдил медиҳанд, ҳамчун ду фарзанди баробарҳуқуқи понздаҳ республикаи бародарӣ бо роҳи Ленини кабир баҳодурона пеш мераванд.

Дар ин айёми фараҳбахши Рўзҳои адабиёт ва санъати Тоҷикистон номи эҷодкоронеро, ки ифтихори маданияти советӣ ҳастанд, бо ҳусни таваҷҷўҳ ба забон мегирем. Камолоти имрўзаи адабиёти советии тоҷик дар асарҳои Мирзо Турсунзода, Мирсаид Миршакар, Абдусалом Деҳотӣ, Ҷалол Икромӣ, Сотим Улуғзода, Фотеҳ Ниёзӣ, Раҳим Ҷалил барин устодони ҳассоси сухан ифодаи равшани худро ёфтааст.

Котиби Генералии КМ КПСС рафиқ Л. И. Брежнев дар Маърўзаи ҳисоботӣ ба съезди XXVI КПСС таъкид кард, ки «торафт бештар гуногуншакл ва ғанӣ гардидани ҳаёти маънавии ҷамъияти советӣ, бешубҳа, натиҷаи хизмати ходимони маданияти мо, адабиёт ва санъати мо мебошад... Дар санъати советӣ ҷўшу хурўши нави эҷодӣ ба амал меояд». Дар кишвари кўҳҳои сарбаланд ва воҳаи шукуфон — диёри Тоҷикистон низ ин ҷўшу хурўш ба офарида шудани бисьёр асарҳои шоистаи давр мусоидат мекунад.

Дўстии вайроннашавандаи мо дар ҷодаи маданият бо ҳамкорӣ дар иқтисодиёт пайваста аст. Ҷасорати деҳқонони ўзбек, ки хирмани зиёда аз шашмиллионтоннагии «тиллои сафед» бардоштанд, ба деҳқонони тоҷик дар офаридани беш аз як миллион тонна пахтаи аълосифат мадад шуд. Зафари бунъёдгарони кохи нур ба бофандагони ўзбек ёрӣ расонд, ки дар як панҷсола супориши ду панҷсоларо иҷро намоянд. Ҳамаи соҳаҳои иқтисодиёт, хоҷагиҳо, районҳо, вилоятҳои республикаҳоямон дар ҷабҳаи панҷсолаи нав мусобиқаи социалистиро вусъат медиҳанд. Мусобиқаи социалистӣ дар афзудани бонгариҳои моддӣ омили пурқудратест. Агар деҳқони тоҷик ду карат Қаҳрамони Меҳнати Социалистӣ Турсуной Охуноваро устоди худ шуморад, пахтакори ўзбек кавалери ду Ситораи Тиллоӣ — Абдуғаффор Самадовро мураббӣ медонад.

Ҳамкорӣ дар ҳамаи соҳаҳои ҳаёти иҷтимоӣ, устодию шогирдӣ ба ҳар ду халқ дар фатҳи қуллаҳои нав як дунъё зафар мебахшад.

Дар ин фасли нозанини баҳор мошинсозони Тошкент ва кимьёгарони Қўқанд, металлургҳои Бекобод ва шоликорони Аму, чорводорони Ҷиззах ва кирмакпарварони Фарғона, атласбофони Намангон ва эҷодгарони пахтаи маҳиннахи Сурхон — тамоми аҳли меҳнати Ўзбекистон ба роҳи меҳмонони азизу меҳрубон, бародарони тоҷик, ки ба сарзамини мо ташриф мефармоянд, аз гулҳои ҳазорранга пойандоз сохта, бо хушнудӣ пазироӣ карда мегўянд:

— Ассалом, бародарони азиз! Пешгаҳи хонаю меҳри дили мо бахши шумост, ба диёри зебои мо хуш омадед!

БУГУН ТОШКЕНТДА ТОЖИКИСТОН ССР АДАБИЁТИ ВА САНЪАТИ КУНЛАРИ ОЧИЛАДИ

САМИМИЙ УЧРАШУВ

18 майда Тошкент Ўзбекистон ССРда Тожикистон ССР адабиёти ва санъати кунларининг қатнашчиларини самимий табассум ва ранг-баранг гуллар билан, байрамона тароналар билан кутиб олди.

Совет халқларининг бузилмас дўстлигини шарафловчи транспарантлар билан безатилган аэропортда шаҳар жамоатчилигининг вакиллари йиғилдилар. Бу ерда митинг бўлиб ўтди. Митингни Тошкент шаҳар партия комитетининг биринчи секретари У. Умаров очди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари О. У. Салимов азиз меҳмонларни республика меҳнаткашлари номидан табриклади.

Ўзбекистон халқ ёзувчиси Ҳамид Ғулом иккала республика маданият арбобларининг анъанавий алоқалари тўғрисида, адабиётларининг муштараклиги ҳақида гапирди.

Митингда қайд этиб ўтилганидек, бу галги дўстлик байрами КПСС XXVI съездидан кейин ўтказилаётганлиги унга алоҳида аҳамият бахш этмоқда. КПСС XXVI съездида адабиёт ва санъатнинг совет кишилари ҳаётидаги, инсонни коммунистик руҳда тарбиялаш ишидаги ғоят катта аҳамияти яна бир бор таъкидланди. Ёзувчилар ва артистларнинг, режиссёрлар ва рассомларнинг республикада бошланаётган учрашуви СССР халқлари миллий маданиятларни бундан буён ҳам ўзаро бойитишдан иборат олижаноб ишга ўзининг муносиб ҳиссасини қўшиши керак. Бу учрашув мамлакатимиз республикаларининг улуғ Ленин васият қилган метиндек бирлигини кўрсатувчи ёрқин далилидир.

Делегация раҳбари, Тожикистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари Г. Б. Бобосодиқова меҳмонлар номидан нутқ сўзлади. У Тожикистон вакиллари меҳмондўст ўзбеклар диёрига келган дастлабки дақиқалардан бошлаб ўзларини яхши содиқ дўстлари даврасида ҳис этганликларини таъкидлади. Ўзбекистонга келган адабиёт ва санъат усталари китобхонлар, томошабинлар, ижодкор ҳамкасблар билан учрашувларни орзиқиб кутмоқдалар. Ана шу учрашувлар ўн биринчи беш йилликда олдимизда турган катта вазифаларни ҳал этишда бизнинг ҳаммамизга янги куч-ғайрат бағишлайди.

Митингда Тожикистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари Р. Ю. Юсуфбеков, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари Р. Ҳ. Абдуллаева қатнашдилар. (ЎзТАГ).

Боқи РАҲИМЗОДА

САДОҚАТ

Дилларнинг чўғию кўзлар нуридан
Садоқат номасин битиб номба-ном.
Қуёшнинг тонгдаги илк қўридан
Дўстларим, келтирдим оташин салом!
Икки халқ бир сознинг икки торидир,
Гувоҳдир азалдан Зарафшону Сир,
Бир-бирин ҳамрози, содиқ ёридир,
Тақдир ҳам бир рангда битилган, ахир?!
Ҳаёт йўлларида бўлдик ёнма-ён,
Биз учун мудом ёт жудолик сўзи.
Боримиз ўртада, битта дастурхон,
Ким бизни ажратса, кўр бўлур кўзи!
Қадаҳ кўтарамиз дўстлар номига,
Сизлар қалбимизда қургансиз ошён,
Қуёш нур таратса жаҳон томига,
Кўзлар гавҳарида дўстингиз аён.
Барча совет эли қон-қардош, тенгқур,
Бир одамдай урар юракларимиз!
Сатримга бир дўстим киритди таҳрир:
«Биз билан Сиз, бироқ, эгизакларимиз!»

Меҳмонларни Тошкентда кутиб олиш. (ЎзТАГ фотохроникаси).

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА СУҲБАТ

Ўзбекистон ССРда Тожикистон ССР адабиёти ва санъати кунларининг қатнашчилари 18 майда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетида қабул қилинди.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов меҳмонларни, улар орқали эса қардош Тожикистоннинг барча меҳнаткашларини Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Совети, республика меҳнаткашлари номидан самимий табриклади, коммунистик қурилишнинг барча соҳаларида уларга муваффақиятлар тилади.

Ш. Р. Рашидов таъкидладики, бу галги дўстлик байрами шонли йилда — мамлакат, шу жумладан Ўзбекистон ва Тожикистон халқ хўжалигини ривожлантиришнинг улуғвор истиқболларини белгилаб берган КПСС XXVI съезди йилида ўтмоқда. Ҳозир совет кишиларининг бутун куч-ғайрати съезднинг тарихий режаларини муваффақиятли бажаришга қаратилган. Ўн биринчи беш йилликда Ўзбекистоннинг оғир саноати юксак даражада тараққий эттирилади. Энергетикани, капитал қурилишни, халқ хўжалигининг бошқа тармоқларини жадал суръатлар билан ривожлантириш керак бўлади. Қишлоқ хўжалиги меҳнаткашлари олдида ҳам ўн биринчи беш йилликда улкан вазифалар турибди. Республика пахтакорлари ана шу йиллар мобайнида Ватаннинг катта хирмонига ўттиз миллион тонна «оқ олтин» топширадилар. Бунда пахтанинг энг қимматли ингичка толали навларини етиштириш кўпаяди. Йирик ғаллачилик зоналари ҳам вужудга келмоқда, чорвачилик ривожлантирилмоқда.

Идеология фронти ходимлари, шу жумладан адабиёт ва санъат арбоблари олдида алоҳида вазифалар турибди. Партия XXVI съезди материалларини тушунтириш, пропаганда қилиш борасидаги ишларни бундан буён ҳам яхшилаш зарур. Шу муносабат билан, деб таъкидлади Ш. Р. Рашидов, биз республикаларимиз маданият арбобларининг мазкур учрашувига ҳам катта умид боғламоқдамиз. Бу учрашув совет халқлари бузилмас дўстлиги ва қардошлигининг шунчаки ёрқин байрамигина эмас, шу билан бирга коммунистлар Бутуниттифоқ анжумани қарорларини ҳар томонлама пропаганда қилиш минбари ҳам бўлиб қолиши керак.

Тожикистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари Г. Б. Бобосодиқова самимий қабул қилинганликлари учун Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетига, республика ҳукуматига сидқидилдан миннатдорчилик изҳор этди, адабиёт ва санъат кунлари юксак савияда ўтиб, қардош совет халқлари миллий маданиятларини бундан буён ҳам ўзаро бойитиш ишига ўзининг муносиб ҳиссасини қўшади, деб ишонч билдирди.

Суҳбатда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюросининг аъзолари Л. И. Греков, Т. Н. Осетров, О. У. Салимов, И. Б. Усмонхўжаев, А. А. Хўжаев, Тожикистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари Р. Ю. Юсуфбеков, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари Р. Ҳ. Абдуллаева иштирок этдилар.

(ЎзТАГ).

ТОЖИКИСТОН ТЎҒРИСИДА ҲИКОЯ

18 май куни Тошкентда Ўзбекистон ССРда Тожикистон ССР адабиёти ва санъати кунларига бағишланган матбуот конференцияси бўлиб ўтди. Матбуот конференциясини Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети маданият бўлимининг мудири А. О. Тўраев очди. Тожикистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари Р. Ю. Юсуфбеков КПСС XXVI съезди қарорларини, янги беш йиллик биринчи йили топшириқларини амалга ошириш соҳасида республика меҳнаткашлари эришаётган муваффақиятлар тўғрисида журналистларга сўзлаб берди.

Тожикистон ССР маданият министри С. Ш. Мирзошоев, Тожикистон Ёзувчилар союзи правлениесининг биринчи секретари М. Қаноатов, қардош республика Композиторлар союзи правлениесининг раиси С. Ш. Сайфиддинов журналистларнинг саволларига жавоб қайтардилар. (ЎзТАГ).

ОРБИТАДАН ЯНГИЛИКЛАР

Учишни бошқариш маркази, 18 май. (ТАСС). Халқаро экипаж «Салют-6» — «Союз Т-4» — Союз-40» орбитал комплекси ичидаги планлаштирилган тадқиқотларни давом эттирмоқда.

Бугунги кун тартибида космик муҳитнинг конструкция материалларига таъсирини ўрганиш, космик нурланишни тадқиқ этиш, медицина — биология экспериментлари борасидаги ишларни давом эттириш кўзда тутилган. Леонид Попов билан Думитру Прунариу Ернинг радиация минтақалари Ер атрофи фазосидаги космик нурланиш жами дозасига киритадиган ҳиссага баҳо бериш мақсадида «минидоза» экспериментини ўтказмоқдалар.

Владимир Коваленок билан Виктор Савиних ўз ўртоқларига ёрдам бермоқдалар, станция ичидаги системалар ва илмий аппаратларнинг ишини назорат қилмоқдалар, биологик объектлар билан ўтказилаётган экспериментларда тегишли операцияларни бажармоқдалар.

Телеметрик ўлчов маълумотларига ва космик комплекс ичидан қилинаётган докладларга кўра, учиш нормал давом этмоқда.

Коваленок, Савиних, Попов ва Прунариу ўртоқларнинг сиҳат-саломатликлари яхши ва улар ўзларини дуруст ҳис этмоқдалар.

Ер атрофи орбитасида биргаликда ўтказилаётган тадқиқотлар муваффақиятли бажарилмоқда.

БУХОРО ОБЛАСТИ ПИЛЛАЧИЛАРИНИНГ МЕҲНАТ ҒАЛАБАСИ

Бухоро области қишлоқ хўжалиги меҳнаткашлари КПСС XXVI съездининг тарихий қарорларини амалга ошира бориб, 1981 йил ва умуман беш йиллик топшириқларини муваффақиятли бажариш учун социалистик мусобақани кенг авж олдириб, пилла тайёрлаш юзасидан ўн биринчи беш йилликнинг биринчи йили социалистик мажбуриятларини муддатидан илгари бажардилар. Давлатга 3530 тоннадан ортиқ қимматли хом ашё сотилди, ҳар қути қурт уруғидан 61,3 килограмм пилла олинди.

Олот, Ромитан, Пешку, Қоракўл, Шофиркон, Свердлов, Навоий, Ғиждувон, Вобкент, Когон, Қизилтепа районларининг пиллачилари пилла сотиш юзасидан план ва социалистик мажбуриятларини ошириб адо этдилар. Бухоро ва Навбаҳор районларининг пиллачилари муваффақиятли суратда пилла тайёрлаб, ғалабага яқинлашиб қолдилар. Навоий ва Бухоро навли пиллачилик совхозларининг коллективлари яхши меҳнат қилдилар ва область хўжаликларини юқори сифатли ипак қурти уруғи билан таъминладилар.

Область колхоз ва совхозларида қурт боқишда «Барака-100» препаратидан ва хлорелла суспензиясидан кенг фойдаланилди. Бу эса қуртларнинг эрта пилла ўрашига ва тут баргидан оқилона фойдаланишга имкон берди. Пиллани тозалашда механизация кенг қўлланилди. 1600 та ЧК-1 агрегатидан самарали фойдаланилди.

Олот районидаги «Ленин йўли» колхози, Ромитан районидаги «Ромитан» совхози, Пешку районидаги Ибн Сино номли, Шофиркон районидаги «Шофиркон», Свердлов районидаги «Ўзбекистон», Қоракўл районидаги «Москва», Навоий районидаги «Ленин йўли», Вобкент районидаги Калинин, Қизилтепа районидаги Ленин номли, Ғиждувон районидаги «Пахтаобод» колхозлари, Когон районидаги «Бухоро» совхози, Бухоро районидаги Усмон Юсупов номли колхоз юксак ишлаб чиқариш кўрсаткичларига эришдилар. Бу хўжаликлар ҳар қути қурт уруғидан 80—85 килограмм пилла йиғиштириб олиб, юксак социалистик мажбуриятларини ошириб бажардилар.

Машҳур пиллачилардан Норбиби Каримова, Ҳамро Алиева, Маъмура Шодиева, Гулчеҳра Наврўзова, Мақсад Йўлдошева, Асалой Раҳматова, Фароғат Авазова, Хурсанд Қўзиева, Нор Саидова, Тўйбиби Маҳмудова, Ойсара Қурбонова ва бошқалар ҳар қути қурт уруғидан 120—130 килограммдан пилла териб олиб, меҳнат ғалабасига муносиб ҳисса қўшдилар.

Пилла териш ва давлатга топшириш давом этмоқда.

Бухоро областининг пиллачилари ўз имкониятларини ҳисоблаб чиқиб, давлатга планга қўшимча суратда 1000 тонна пилла топширишга, ялпи пилла ҳосилини 4500 тоннага етказишга қарор қилдилар.

«ҲУРМАТ ТАХТАСИ»

Пилла тайёрлаш планини муддатидан илгари бажарганлиги учун қуйидаги районлар республика «Ҳурмат тахтаси»га ёзилади:

Олот райони (район партия комитетининг секретари Д. Бобоқулов, район ижроия комитетининг раиси Н. Раҳимбердиев, район комсомол комитетининг секретари С. Одинаев, пилла қуритиш бош корхонасининг директори Н. Умаров).

Ромитан райони (район партия комитетининг секретари И. Қаландаров, район ижроия комитетининг раиси Е. Собиров, район комсомол комитетининг секретари У. Эргашев, пилла қуритиш бош корхонасининг директори С. Бахбудов).

Қоракўл райони (район партия комитетининг секретари И. Бериев, район ижроия комитетининг раиси М. Сувонова, район комсомол комитетининг секретари М. Собиров, пилла қуритиш бош корхонасининг директори Н. Чўлиев).

Свердлов райони (район партия комитетининг секретари У. Нуруллаев, район ижроия комитетининг раиси С. Исомов, район комсомол комитетининг секретари Р. Очилов, пилла қуритиш бош корхонасининг директори А. Кутлиев).

СУРИЯЛИК МЕҲМОНЛАР

Сурия Араб Республикаси маданият ва миллий ориентация министри Нажаҳ ал-Аттар бошчилигидаги Сурия делегацияси 18 май куни Тошкентга келди. Суриялик меҳмонлар Ўзбекистон пойтахтининг диққатга сазовор жойларини, Тошкент метрополитени станцияларини кўздан кечирдилар.

Делегация республика ҳаёти билан танишади. (ЎзТАГ).

Жаҳоннинг шодлиги йиғилса бағрим,

ҚАРДОШЛИК ҚЎШИҒИ

Г. БОБОСОДИҚОВА,

Тожикистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари

Барча совет кишилари сингари Тожикистон меҳнаткашлари ҳам КПСС XXVI съезди, ўртоқ Л. И. Брежневнинг Ҳисобот докладида баён этилган йўл-йўриқ ва вазифаларнинг ажойиб таъсири остида яшаб, меҳнат қилмоқдалар. Мамлакатимиз коммунистларининг анжумани ўн биринчи беш йилликдаги ҳамда яқин ўн йил ичидаги юксак марраларимизни белгилаб, коммунистик қурилиш йўлида совет халқининг бунёдкорлик фаолиятида янги босқич бошлаб берди.

Съезд мамлакатимиз эришган оламшумул тарихий муваффақиятларни, совет жамиятининг социал, сиёсий ва ғоявий бирлиги, халқларимизнинг бузилмас дўстлиги муттасил мустаҳкамланиб бораётганлигини яққол намойиш қилди. Жамиятимиз куч-қудрати, экономикамиз, фан ва маданиятимиз гуллаб-яшнашининг манбаи совет жамиятининг бирлигидадир. Шу боисдан биз улуғ Ленин васият қилган СССР халқлари дўстлигини тобора мустаҳкамлаш йўлида қўлимиздан келган ҳамма ишни қилаверамиз.

Совет кишиларининг бирлиги ҳозир ҳар қачонгидан кўра ҳам мустаҳкамлиги ҳақида ўртоқ Л. И. Брежнев съезд минбаридан туриб айтган сўзлар ҳар биримизнинг қалбимизни ифтихор туйғуларига жўш урдириб юборди. «Кўп миллатли Ватанимиздаги барча халқларнинг қардошларча дўстлиги муттасил мустаҳкамланиб бормоқда, — деб таъкидлади ўртоқ Л. И. Брежнев съездда. — Бизнинг тутган йўлимиз — ҳар бир республиканинг моддий ва маънавий куч-қудратини кўпайтириб боришдир ва шу йўл билан ундан бутун мамлакатни мутаносиб ривожлантириш йўлида мумкин қадар яхшироқ фойдаланишдир. Бу йўлда биз ҳақиқатан ҳам тарихий ютуқларга эришдик».

Дарҳақиқат, халқларимизнинг қардошларча ҳамкорлиги, ўзаро ёрдами ва дўстлиги республикаларимизнинг гуллаб-яшнашини, маданиятларимизнинг барқ уриб юксалишини, одамларимизнинг камол топишини таъминламоқда. Буни ён қўшни — жон қўшнилар бўлган Ўзбекистон ва Тожикистон республикалари мисолида яққол кўриш мумкин. Совет ҳокимияти йилларида республикаларимизда беқиёс ўзгаришлар юз берди. Хусусан, Тожикистон СССР халқларининг қардошлик оиласида ўзининг иқтисодий ва социал тараққиётида улкан муваффақиятларга эришди. Ўнинчи беш йилликдаги ютуқларимиз айниқса салмоқли бўлди. Саноат маҳсулоти ҳажми шу давр ичида 29 процент ўсганлигини таъкидлашнинг ўзи кифоя қилади.

Қишлоқ меҳнаткашларининг умумиттифоқ бойлигига қўшган ҳиссаси катта бўлди. Ўтган беш йилликда аҳдига вафодор деҳқонларимиз мамлакатга 4 миллион 531 минг тонна «оқ олтин» етказиб бердилар. Бу, планда белгиланганидан 231 минг тонна кўпдир. Саноат корхоналарига 1 миллион 338 минг тонна ғоят қимматли ингичка толали пахта етказиб берилди. Тожикистон пахтачилиги тарихида биринчи марта 1 миллион тонналик маррани эгалладик. Энг муҳим қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ва давлатга сотиш юзасидан Бутуниттифоқ социалистик мусобақасида эришган юксак натижаларимиз учун республикамиз КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроғи билан тақдирланди.

«Ҳар бир республикамизнинг жадал иқтисодий ва социал тараққиёти, —деб таъкидлаган эди ўртоқ Л. И. Брежнев партия XXVI съездига қилган Ҳисобот докладида, — уларнинг ҳар томонлама яқинлашув жараёнини тезлаштираётганлигини ҳаёт кўрсатиб турибди. Миллий маданиятлар равнақ топиб ва бир-бирини бойитиб бормоқда.

Бу жараённи биз икки қардош республиканинг адабиёти ва санъати соҳасидаги яқинлашув жараёнида ҳам яққол кўриб турибмиз. Республикаларимиз ўртасида кинематографчилар, рассомлар, композиторлар делегацияларини бир-бирига юбориб туриш, маданият кунлари ва декадалари ўтказиш, ўзаро ижодий ҳамкорлик, таниқли ёзувчилар ва шоирларнинг асарларини таржима қилиб, нашр этиш қутлуғ анъанага айланди.

Бугун серқуёш диёрингизда Тожикистон адабиёти ва санъати кунлари бошланмоқда. Олтин куз фаслида эса, Ўзбекистон адабиёти ва санъати кунлари бизнинг республикамизда ўтказилади. Адабиёт ва санъат кунлари халқларимиз учун катта байрам, республикаларимизнинг ижтимоий-сиёсий ва маданий ҳаётида муҳим воқеа бўлиши шубҳасиздир. Бундай кенг миқёсдаги ўзаро мулоқотлар бир-биримизнинг маънавий дунёмизни бойитади, ишчилар, колхозчилар ва меҳнаткаш зиёлиларнинг бунёдкорлик меҳнати, КПСС XXVI съезди қарорларини бажаришдаги режалари ва интилишлари билан яқиндан танишиб олишга имкон беради.

Биз бугун бошланадиган байрамга кенг, ранг-баранг программани олиб келганмиз. Энг яхши ижодий коллективларимиз, шоирлар, ёзувчилар, композиторлар, кинематографчилар бу ерга келишган. Жумладан, С. Айний номли академик опера ва балет театри, А. С. Пушкин номли республика музикали комедия театри, Рудакий номли Хорок область музикали комедия театри, С. Вализода номли Кулоб область музикали драма театри ва бошқа ижодий коллективлар сўнгги йилларда эришган муваффақиятларини намойиш қилишади.

Дўстлик байрами кунлари хизмат кўрсатган «Лола» давлат рақс ансамбли, рубобчилар ансамбли, Тожикистон давлат филармониясининг концерт группалари ўз санъатларини намойиш қиладилар. Шашмақомчилар, «Гулшан» ва «Зебо» ансамбллари байрамга ўзларининг энг яхши программаларини тайёрлаб келишди. Ўзбекистон меҳнаткашлари кўргазма залларида рассомларимизнинг сара асарларини кўришлари, кинотеатрларда «Тожикфильм» студиясининг кейинги йилларда яратилган асарларини томоша қилишлари мумкин. Тожик-совет музика кечалари, шоирлар, ёзувчилар, маданият ва санъат арбоблари билан бўладиган учрашувларга сизларни сидқидилдан таклиф этамиз.

Биз олтин куз чоғи республикамизда ўтадиган Ўзбекистон адабиёти ва санъати кунларига қизғин тайёргарликни бошлаб юбордик. Республикангиз адабиёт ва санъат намояндаларини азиз меҳмонларимиздай кутиб олишимизга шубҳаланмасангиз бўлади. Чунки, республикамизда Ўзбекистон ёзувчилари ва шоирлари, композиторлари ва рассомлари, санъат усталарининг социалистик воқелигимизни, совет турмуш тарзини ёрқин ва ҳаққоний кўрсатган асарлари маълум ва машҳурдир.

Тожик томошабинлари Ўзбекистон драматургларининг асарларини зўр қизиқиш билан кутиб олмоқдалар. Республикамиз театрларида Ҳамза Ҳакимзода Ниёзийнинг «Бой ила хизматчи», Комил Яшиннинг «Йўлчи Юлдуз», «Нурхон», Саид Аҳмаднинг «Келинлар қўзғолони» драма ва комедиялари, Ўзбекистон санъаткорларининг бошқа асарлари муваффақият билан қўйилмоқда. Ҳозир кўпгина театрларимиз коллективлари ўзбек драматургларининг янги спектакллари устида қизғин иш олиб бормоқдалар.

Ўзбекистон театрларида тожик драматургларининг асарлари муносиб ўрин олганидан хурсандмиз. Бундай ҳамкорлик бадиий адабиёт тажрибаси соҳасида ҳам олиб борилмоқда. Ҳамза, Абдулла Қодирий, Ҳамид Олимжон, Ғафур Ғулом, Абдулла Қаҳҳор, Комил Яшин, Уйғун, Зулфия, Мирмуҳсин ва бошқа забардаст сўз санъаткорларининг китоблари аллақачон тожик тилига таржима қилинган. Ўз навбатида ўзбек китобхонлари Мирзо Турсунзода, Мирсаид Миршакар, Боқи Раҳимзода, Жалол Икромий, Фотеҳ Ниёзий, Мўмин Қаноат, Фазлиддин Муҳаммадиев ва бошқа тожик ёзувчиларининг асарларини ўз она тилларида ўқимоқдалар.

Халқ манфаатлари билан яшаш, қувонч ва ташвишларини халқ билан баҳам кўриш, ҳаёт ҳақиқатини, инсонпарвар идеалларимизни қарор топтириш, коммунистик қурилишнинг актив иштирокчиси бўлиш адабиёт ва санъатнинг чинакам халқчиллик, чинакам партиявийлик принципидир. Республикаларимизнинг ижодий коллективлари ана шу ленинча принципларга содиқ бўлиб янги инсонни, коммунизмнинг актив бунёдкорини тарбиялашдек буюк ва олижаноб ишга муносиб ҳисса қўшиш учун куч-ғайратларини сира аямайдилар.

ЛЕНИННОМА САҲИФАЛАРИ

Тожик театр санъатида, киносида, рассомлик маданиятида, халқ амалий санъатида Лениннома саҳифалари деб эътироф этишга арзигулик ишлар кўп. Суратларда: В. Маяковский номидаги Тожикистон Давлат рус драма театрининг актёри, СССР халқ артисти Николай Волчков В. И. Ленин ролида. Таниқли рассом А. Яҳёевнинг «В. И. Ленин портрети» панноси.

БЕБАҲО БОЙЛИГИМИЗ

Фотеҳ НИЁЗИЙ,

Рудакий номидаги Тожикистон ССР Давлат мукофоти ҳамда СССР Ёзувчилар союзи ва СССР Мудофаа министрлигининг А. Фадеев номидаги мукофоти лауреати

Тожикларнинг «Дўсти йўқнинг — давлати йўқ» деган қадимий мақоли бор. Бу халқ бутун тарихи давомида ана шу мақолга амал қилиб, жуда кўп дўстлар орттирган. Улар ҳаётнинг барча аччиқ-чучук дамларида доимо бир-бирларига ҳамдам ва ҳамдард бўлиб келишган.

Ўзбек халқи ҳам тожиклар учун шундай энг яқин, қондош-жондош дўстдир. Икки халқ дўстлиги ва биродарлигининг илдизлари асрлар қаърига бориб тақалади. Улуғ ўзбек шоири Ғафур Ғулом Тожикистон ва Ўзбекистоннинг ғоят катта маъракаларидан бирида сира унутилмас мана шу сўзларни айтган эди: «Биз — ўзбеклару тожиклар — тили бошқа-бошқаю дили бир халқмиз». Мутлақо ҳақ гап! Дарҳақиқат, тилимиз турлича бўлса-да, бирлигимиз, аҳиллигимизни, дўст ва биродарлигимизни ҳар икки халқнинг кечаги ва бугунги ёрқин тарихи саҳифалари равшан тасдиқлайди.

Абдураҳмон Жомий ва Алишер Навоий умрининг охиригача дўстлик ва биродарликни алоҳида меҳр-муҳаббат билан севиб, кўз қорачиғидай асраб, бундан чексиз шоду хурсанд бўлганликларини, бу безавол дўстлик ва биродарликни замондошларига, келгуси авлодларга мерос қилиб қолдирганликларини яхши биламиз ва қадрлаймиз. Уларнинг дўстлик мавзусидаги суҳбатлари, мулоқот ва ғазаллари биз учун ҳамиша дастуриламалдир.

Шундан бери тожик ва ўзбек халқлари ўртасидаги дўстликнинг бошланиши бору интиҳоси йўқ! Бу дўстлик ва биродарлик жуда кўп мураккаб ҳаёт синовларидан ўтди ва, ниҳоят, Улуғ Октябрь социалистик революцияси, буюк Ленин шарофати туфайли янги мазмун ва маъно кашф этди. Бугунги кунда эса азиз Ватанимизнинг ҳар бир гражданини учун бебаҳо бойликка айланиб қолди.

Шу боисдан ҳам биз, тожик ва ўзбеклар асрлардан бери дўстлигимизга содиқ бўлиб қолдик, уни қимматли тарихий анъана сифатида жону дилдан эъзозлаб эҳтиром қиламиз, янги-янги шакллар билан бойитамиз ва тараққий эттирамиз.

Совет ҳокимиятининг ўтган олтмиш тўрт йили мобайнида бирон ой, бирон йил йўқки, Тожикистон ва Ўзбекистоннинг жамият ва давлат ҳаётида дўстона алоқалар, қардошларча ёрдам ўзининг ажойиб ифодасини топмаган бўлса. Бугунги кунда гуллаб-яшнаган, ободу гўзал бўлган ҳар икки ўлка фарзандлари ўз вақтида Қизил Армия сафларида руслар ва украинлар, белоруслар ва латишлар, туркманлар ва қозоқлар билан бир сафда туриб, ички ва ташқи душманларга қарши мардона курашдилар. Эндиликда миллионлаб тонна қимматли маҳсулот бераётган пахтазорлар, боғу мевазорлар миришкор пахтакорлар, сабзавоткор ва боғбонларнинг биргаликдаги зарбдорона меҳнатлари самарасидир. Республикаларимизнинг иқтисодий шуҳратини йил сайин мустаҳкамлаётган замонавий шаҳар ва қишлоқлар, корхоналар ва муассасалар хизматида ҳам халқларимизнинг биргаликдаги ғайрат-ҳаракати алоҳида ўрин тутади.

Улуғ Ватан уруши йилларида бундай мустаҳкам дўстлик ва биродарлик умумхалқ кўригига айланди. Мен бу имтиҳон ва бу намойишни Сталинград ва Ленинград, Москва ва Минск остоналарида бўлган шиддатли жанг пайтида ўз кўзим билан кўрган эдим. Ватанимиз халқларининг барча фарзандлари қаторида тожиклар ва ўзбеклар ҳам бу курашда ёнма-ён туриб, она-еримиз озодлиги йўлида жонбозлик кўрсатдилар.

Халқларимиз вакиллари уруш йилларида меҳнат армияси сафларида туриб, турли муассасаларни тиклаш ва ишга тушириш пайтида ҳам ана шундай беқиёс мардлик ва шижоат намуналарини кўрсатдилар. Тасаввур этиб кўринг: йигирма-ўттиз даража қаҳратон қишда, ярим тўқ, ярим ялангоч шароитда фронт учун қурол-яроғ ишлаб чиқарувчи ва бошқа зарур эҳтиёжлар етказиб берувчи азим корхонани қисқа муддатда бунёд этиш одамдан қанчалик куч, ирода, матонат, шижоат талаб қилмайди, дейсиз!

Ана шу жабҳада ҳам оталаримиз, оға-иниларимиз, ўзбек биродарларимиз қўлни-қўлга бериб, ор-номусни сақлаб қолдилар, совет ватанпарварлиги байроғини баланд кўтардилар. Ғалаба дамларига қадар душман билан меҳнат фронтида олишдилар.

Улуғ Ватан урушидан кейинги тинч бунёдкорлик даврларида ҳам бир-бирига дўст ва биродар икки халқ ўз қаҳрамонлигини халқ хўжалиги ва маданиятнинг деярли ҳамма соҳасида кенг ривожлантириб келмоқда. Ўзбек ва тожик пахтакорлари, саноат ходимлари, шаҳар ва қишлоқлар, фан ва маданият арбоблари ўртасидаги анъанавий социалистик мусобақалар ўзаро алоқа ва ҳамкорликлар янада янги куч билан кўринди, мустаҳкамланди. Ана шу туфайли ҳам ҳар иккала республика йил сайин янгидан-янги муваффақиятларни қўлга киритмоқда.

Шу ўринда машҳур ўзбек ва тожик маданият арбоблари ўртасидаги дўстона муносабатларни алоҳида таъкидлаб ўтиш лозим. Юқорида таъкидлаганимдек, бундан бир неча аср муқаддам бошланган бу муносабатлар ҳозиргача давом этиб келмоқда. Бу дўстлик ипини илк бор Жомий ва Навоий тузган бўлсалар, бугун унинг давоми уларнинг ворислари қўлидадир.

Садриддин Айний ва Ҳамза Ҳакимзодадан бошлаб, Ҳамид Олимжону Мирзо Турсунзодагача, Ғафур Ғулому Абдулла Қаҳҳордан бошлаб, Абдусалом Деҳотий ва Боқи Раҳимзодагача икки халқ дўстлигини қалам ва оташин сўзлар билан мустаҳкамлаш учун курашган эканлар, улар қуйидаги сатрларнинг жарчилари эдилар:

> **Жаҳоннинг шодлиги**
> **йиғилса бутун,**
> **Дўстлар дийдоридан**
> **бўлолмас устун.**

Бугун ўлкаларимиз аҳли Мирзо Турсунзода ва Комил Яшин, Раҳим Жалил ва Ғафур Ғулом, Зулфия ва Гулчеҳра Сулаймонова, Миршакар ва Мирмуҳсин, Асқад Мухтор ва Жалол Икромий, бошқа таниқли ёзувчиларнинг самимий дўстлигидан фахрланади. Бу дўстлик келгуси авлодларга васият қилиб қолдирган ўтмишдаги буюк инсонлар дўстлигининг давомидир.

Бугун Ўзбекистонда бошланадиган Тожикистон адабиёти ва санъати кунларида халқларимизнинг бузилмас дўстлиги нақадар янги, юксак поғоналарга кўтарилганини яна бир бор тантанали равишда намойиш этиб, байрам қиламиз. Бундан кейин ҳам давримизнинг, жамиятимиз ва совет турмуш тарзимизнинг бу бебаҳо неъматини кўз қорачиғидек асраб-авайлашни дилга жо этамиз.

Аммо, минг афсуски, битта-яримта ичи қора «билимдон»лар пуч, ҳеч асоссиз баҳоналар билан халқларимиз тарихини бир-бирига қарама-қарши қўймоқчи бўлиб, уни ўз «аршинлари» билан ўлчайди ва шу йўл билан халқларимиз ўртасида асрлардан бери давом этиб келаётган ҳамкорлик, биродарлик ва дўстликка раҳна солмоқчи бўладилар. Бундай зарарли хуружларга олий пролетар интернационализми мактабида тарбия топган софдил, эзгу ниятли, вафодор халқларимиз юксак коммунистик ғоялар мавқеида туриб, қуйидагича жавоб қайтарадилар: дўстлигимиз шу қадар қудратли ва шу қадар чуқур илдиз отганки, уни бузишга ҳеч қандай кучнинг, ҳеч қандай ғаразгўйнинг қурби етмайди!

Ҳа, бугун ўзбегу тожик ана шу ҳаракат билан бирбирларига қўл берадилар ва жамият олдида пок қалб, очиқ чеҳра билан самимий дўстлигимиз тантанасини, бу дўстликнинг интиҳоси йўқлигини яна бир карра намойиш этадилар.

ИЖОДИЙ ИМТИҲОН

Ғ. ВАЛЛАМАТЗОДА,

С. Айний номидаги Ленин орденли тожик давлат Академик опера ва балет театрининг директори, СССР халқ артисти, СССР Давлат мукофоти лауреати

Республикамизнинг бошқа ижодий коллективлари қатори бизнинг театримиз ҳам адабиёт ва санъат кунларига катта тараддуд билан келди. Тошкентда кўрсатадиган программамизни қарийб ярим йил олдин белгилаб олган эдик. Маълумки, жаҳон опера ва балетининг нодир намуналарини мамлакатимизнинг деярли барча опера ва балет театрларида саҳналаштиришган. Бу асарлар, жумладан, Ўзбекистоннинг доврўқли А. Навоий номидаги Катта театри репертуаридан ҳам мустаҳкам ўрин олган. Санъат мухлислари бундай асарлар билан яқиндан танишдилар. Шу боисдан адабиёт ва санъат кунлари спектаклларимиз режиссураси ва ижросидаги ўзига хосликни, оригиналликни ёрқин кўрсатишга ҳаракат қилдик. Театримизнинг таниқли санъаткорлари, истеъдодли ёшлар ўз устларида ҳар қачонгидан кўпроқ ва пухтароқ ишладилар. Мен бу ўринда Тожикистон ССРда хизмат кўрсатган артист, вокалистларнинг Глинка номидаги Бутуниттифоқ лауреати Владимир Каримов, Тожикистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар Қурбон Холов, Бурхон Маматқулов, ёш, умидли солист ва солисткаларимиз — Татьяна Халова, Галина Собирова, Низом Хамробоев, Воҳид Эшонхўжаев, Баҳодир Жўрабоев, Файзулла Зайдуллаев, Роза Муллажонова ва бошқаларнинг интилишларини алоҳида таъкидлаб ўтмоқчиман.

Биз адабиёт ва санъат кунлари А. Аданнинг машҳур «Жизель», Л. Минкуснинг «Дон-Кихот», П. Чайковскийнинг «Уйқудаги гўзал» балетларидан, шунингдек, А. Бородиннинг «Князь Игорь», М. Мусоргскийнинг «Борис Годунов», Ж. Россинининг «Севилья сартароши» операларидан парчалар кўрсатамиз. Шуниси қувончлики, бу спектаклларни баъзи кунлари А. Навоий номли Тошкент театри артистлари билан биргаликда ижро этамиз. Бундай ижодий алоқа, ҳамкорлик аллақачон анъанага айланган.

Шахсан менинг ўзим бу галги адабиёт ва санъат кунларида ҳам қатнашаётганлигимдан беҳад бахтиёрман. Тошкент мен учун ғоятда қадрдон, қимматли шаҳар. Бу ерда устозларим, жонажон дўстларим кўп. Бу қутлуғ масканда бир вақтлар яшаганлигимдан, таълим олганлигимдан, ишлаганлигимдан бир умр фахрланиб юраман. Мен Маннон Уйғурдай улуғ санъаткорни устоз дебгина эмас, балки, отам деб ҳам биламан. Чунки бу ўлмас инсон мени қаттиқ касалдан сақлаб қолиб, ўзининг эски шаҳардаги кўримсизгина хонадонида даволаган, оёққа турғизган. Ҳалима Носирова, Лутфихоним Саримсоқова, Тамарахоним, Мукаррама Турғунбоеваларни жонажон опаларим деб ҳисоблайман.

Шундай улуғ санъаткорларни, инсонларни туғиб, вояга етказган юртда ўтадиган бу галги адабиёт ва санъат кунларимиз ҳам шак-шубҳасиз дўстлигимиз, қардошлигимиз ва самимий ҳамкорлигимизнинг тантанасига айланади.

Султон АКБАРИЙ

БИРИ ҚОШДЕК, БИРИ КЎЗДЕК

Қўш мағиздай уруғ-аймоқ,
Иккови ҳам ширин қаймоқ,
Насиб этган инқилобда
Тақдирини нурга чаймоқ,
Бири тожик, бири ўзбек,
Бири қошдек, бири кўздек.

Тоғларидай елкадошдир,
Гўё духтари оташдир,
Мирзачўлу Зафаробод,
Пахтазори серқуёшдир,
Бири тожик, бири ўзбек,
Бири қошдек, бири кўздек.

Авжи баланд, наво, созли,
Қизлик уйдек нишва-нозли,
Бадахшоннинг, фарғонанинг
Ҳофизлари хуш овозли,
Бири тожик, бири ўзбек,
Бири қошдек, бири кўздек.

Бориш-келиш бўлмас ханда,
Оқибатли куда-анда,
Иқболидир Ленин берган
Иттифоқда, хур Ватанда,
Бири тожик, бири ўзбек,
Бири қошдек, бири кўздек.

Кўк туриами, оқ тўй сўна,
Пастлаб ўтар кўча-кўна,
Ўзбекистон, Тожикистон,
Кўшни анган ниҳол сўна,
Бири тожик, бири ўзбек,
Бири қошдек, бири кўздек.

ДАРЁГА МУНОЖОТ

Мўмин ҚАНОАТ,
СССР Давлат мукофоти лауреати

(Достондан парча)

Вахш,
Суянган тоғим, бўстоним менинг,
Ҳаётим, қанотим, достоним менинг,
Бир вақтлар ёш эдим, навниҳол гўё,
Сен эса эдинг чўнг, азамат дарё.
Бахмал эди менга тош-харсангларинг,
Соҳилдаги қум, у тиллорангларинг.
Тонгдан оқшомгача тупроқ, сувингда
Чумлиб, яйрардим илиқ ёғдунгда.
Ёш эдим, лекин мен катталарсимон
Ҳурмат айлаб шунда у оби-равон
Сувга қўлим уриб, лабга элтардим,
Боболар одатин ёдда тутардим.
Уйноқи тўлқинингнинг хумори эдим,
Учқур ўркачингда сувори эдим.
Шўх, шошқин тўлқинингнинг завқин сезардим,
Гоҳ сиртда, гоҳ тубга шўнғиб сузардим.
Дарё меҳрин сен қалбимга ўрнатдинг,
Тўлқинларда сузишга сўнг ўргатдинг.
Борлиғим йўғрилган хону сувингдан,
Тандаги қоним ҳам соф тўлқинингдан.
Бўлай деймаи саҳий соҳил доимо,
Бўлай деймаи мусаффо, қалби дарё.
Кам кўрмайман сени онажонимдан,
Хизматингни азиз тутгум жонимдан.
Қошингга турибман яна умидвор,
Ўша ёшликдайин айла эътибор.
Дўстларга айлайман сендан армуғон,
Мунаввар сатрлар ёзилган достон,
Азиз Тожикистон — онажонимга,
Диёрим тўйига, армуғонимга,
Бир товоқ нур бергин, бўлай сарафроз,
Нуринг билан тўйин қаршилай пешвоз,
Тўлқин бердинг, энди бергин нурингни,
Нуринг меҳри билан бер дастурингни! —
Одоб билан азмингга таъзим этдим,
Пешона ва лабга қўлимни элтдим.
Дилимда мавж урган армоним билан,
Орзуим, матлабим, достоним билан,
Кўксимни тутдим мен нур дарёсига,
Дарёмас, балки, ёғду дунёсига.
Топдим: нур, қадим дур—меҳрим қуёши
Бўлғуси достоннинг тожи ва боши.

НАЗАРМАТ таржимаси.

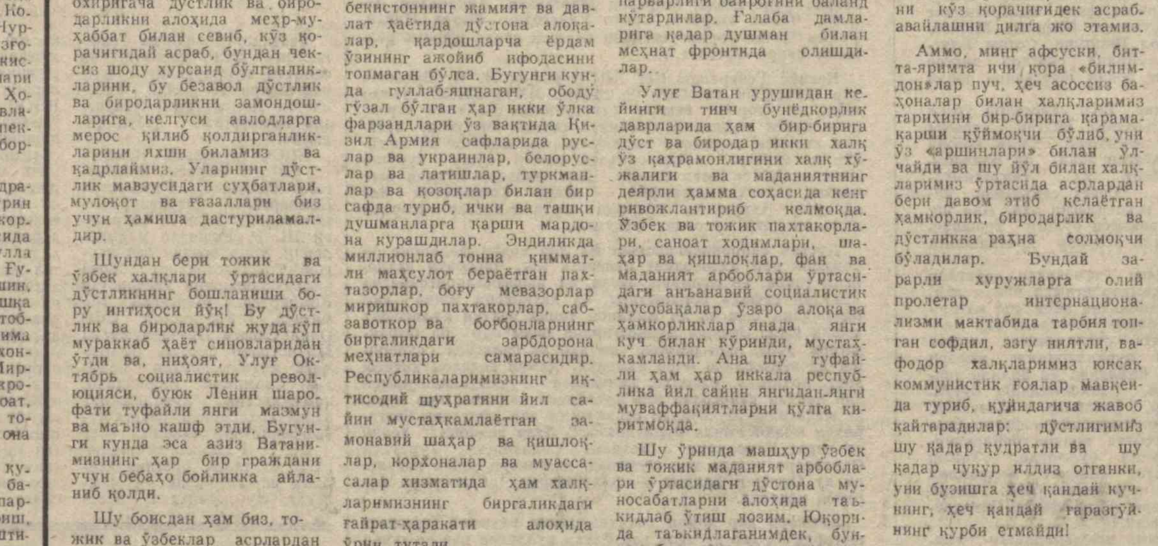

СУРАТДА: Тожикистон Совет Социалистик Республикасининг пойтахти Душанба шаҳрининг В. И. Ленин номидаги проспекти.

С. МАҲКАМОВ фотоси.

Дўстлар дийдоридан тўйолмас кўнгил

ҚАЛБИМИЗНИНГ ТЎРИ СИЗНИКИ

Тожикистон адабиёти ва санъати кунлари республикамиз ҳаётида катта воқеа. Яқингинада совет адабиёти кунларининг шоҳиди бўлган эдик. Мана, кўп ўтмай, ўлкамизда яна бир дўстлик ва қардошлик байрами одимламоқда.

Республикамиз кишиларига Тожикистон адабиёти ва санъатининг тарихи, уларнинг шаклланиши ва равнақи яхши таниш. Жуда кўп адабиёт ва санъат арбобларининг номи, ижоди мамлакатимиздагина эмас, бутун дунёда машҳур. Мирзо Турсунзода шеърларини ўқимаган шеърият мухлиси кам топилса керак. Ёки Борис Кимёгаров фильмларини томоша қилмаган киномухлисларини кам учратамиз. Х. Хушвахтов мўйқаламига мансуб асарлар Тожикистон, Москва, Ленинград ва бошқа йирик шаҳарлар музейларига файз киритиб турибди. Ана шундай машҳур маданият арбобларини вояга етказган республика йилдан-йилга ривожланиб, шахдам одимлаб бормоқда. Бундай юксалиш қардошларимизнинг адабиёти ва санъатида ҳам ёрқин кўзга ташланаётир. Кейинги уч-тўрт йил ичида Тожикистонда бу соҳада янги ютуқларга эришилди. Биз адабиёт ва санъат кунлари ана шу янги ижодий зафарлар билан яқиндан танишишга умид боғлаганмиз.

Азиз ва муҳтарам дўстлар, уйимизнинг тўри сизники!

Б. ҚОРИЕВА,
А. Навоий номидаги Ўзбек давлат Академик Катта опера ва балет театрининг балеринаси, СССР халқ артисти.

БИРОДАРЛИККА МАДҲИЯ

Ўзбекистонда ўтказилаётган Тожикистон адабиёти ва санъати кунлари икки қардош халқ дўстлигига ўзига хос гимн бўлиб янграса ажаб эмас.

Биз, адабиёт ва санъат мухлислари Тожикистон маданиятини, унинг атоқли намояндаларини чин кўнгилдан севамиз. Қардош республика мамлакатимиз маданияти равнақига ўзига хос ҳисса қўшмоқда.

Шахсан мен Тожикистон республикасининг вокаль санъатини алоҳида меҳр-муҳаббат билан севаман, қадрлайман. Масалан, ўттиз етти ёшида «СССР халқ артисти» деган унвонга сазовор бўлган ажойиб хонанда Жўрабек Муродов қўшиқларини тингласам яйраб кетаман. Жўрабек ҳақиқий халқ таланти. Унда бетакрор овоз бор. Санъаткорнинг репертуари ҳам оригинал ва завқлидир.

Республика вокаль санъатининг байроқдорларидан яна бири Аҳмад Бобоқуловдир. Бу санъаткорни республикамизда тингламаган, билмаган санъат мухлиси топилмаса керак. Аҳмад Бобоқуловнинг мақом йўлида айтадиган қўшиқларини ўзи билан юзма-юз яна тинглашга муваффақ бўлаётганлигимиздан мамнунман.

Байрамингиз, ижодий сафарингиз сермазмун ва завқли ўтишига кўмаклашишга тайёрмиз, қардошлар.

И. ОРИПОВ,
Тошкентдаги 1-уйсозлик комбинатининг бригадири, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.

ДИЛЛАР ПАЙВАНД

Ўлкамизда яна қардошлик тароналари янграй бошлади. Яна дўстлик ва қардошлик тўғрисидаги шеърлар ўқиляпти, қўшиқлар айтиляпти. Бу тароналар дилдан таралапти, дил шундай куйлашга, шундай сўзлашга даъват этяпти. Ҳа, ўзбек ва тожик халқларининг тиллари турлича бўлса-да, диллари бирдир!

Қардошларимиз республикамизга ажойиб программа билан келишибди. Биз буни матбуотдан ўқиб, радиодан тинглаб, билдик. Шуниси қувончлики, ўзбекистонлик санъат мухлислари даврасида ўз маҳоратларини намойиш қиладиган ижрочилар орасида Тожикистоннинг бугунги машҳур ҳофизлари, рақкосалари, созандалари бор. Киноделегация составидаги кинорежиссёр ва операторларни, уларнинг фильмларини азалдан яхши биламиз. Ғ. Валламатзода, Ж. Муродов, М. Қаландарова, В. Каримов, Х. Хушвахтов, Ш. Сайфуддинов сингари санъат арбоблари, хонандалар, рассом ва композиторларнинг ижодий кечаларида қатнашишга, музикаларини тинглашга ва картиналарини томоша қилишга ошиқиб турибмиз.

Биз, яъни оддий санъат мухлислари тожикистонлик дўстларимизнинг ижодий сафарлари янада завқли ва мазмунли ўтишига тилакдошмиз.

М. АБДУРАҲИМОВ,
Яккабоғ районидаги «Ленинизм» колхозининг раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.

БУ УЙДА АЙНИЙ ЯШАГАН

ЁЗУВЧИНИНГ САМАРҚАНДДАГИ УЙ-МУЗЕЙИДАН РЕПОРТАЖ

Бунда ҳамма нарса оддийгина яшайди. Ҳатто кираверишда, ўнг томонда адибга қўйилган оқ мармар бюстда ҳам оддийликни кўрамиз. «Буюклик — оддийликда!» — деган фикр хаёлимиздан ўтадию унга таъзим бажо келтирамиз. Икки табақали ўймакор дарвозадан ичкарига қадам босарканмиз, беихтиёр руҳимизни аллақандай маъюслик чулғайди. Шарқ Бальзаги деб ном олган устоз адиб — Садриддин Айнийнинг ўзи пешвоз чиқадигандек энтикамиз. Йўқ, ундай бўлмайди. Бизни адиб ҳақидаги бир-биридан гўзал, бир-биридан ҳароратли хотиралар қаршилайди.

Аввало, ҳовлининг сокинлиги ҳайратлантиради. Бир вақтлар бу жимжитликни адибнинг ўзи яратганди. Хаёллари узилмасин, илҳом париси хонасини тарк этмасин, дея унга халақит беришмасди. Ажабо, ўша сукунат бу ерда ҳамон ҳукмронлик қилади. Демак, устоз тирик, деб ўйлаймиз, у яшаяпти, ижод қиляпти, унга халал бермаслик керак, токи халқимиз ўтмиши, бугуни, эртаси ҳақидаги теран фикрлари чуваланмасин...

Маънавий хазинамизнинг бебаҳо дурдоналарини гўдаклигидаёқ йўргаклаб улғайтирган бу хона адибнинг энг яқин сирдоши бўлган. Токчаларнинг биридан улуғ Абулқосим Фирдавсийнинг портрети ўйчан боқади. Садриддин Айний адабий фаолиятининг ўттиз йиллиги муносабати билан уни адибга 1935 йилда Ўзбекистон Давлат университети — ҳозирги СамДУ коллективи тақдим этган экан. Ўртадаги токчада Александр Сергеевич Пушкиннинг бюсти. Уни ўша сана шарафига Самарқанд шаҳар жамоатчилиги совға қилган...

Хонадаги ҳар бир буюм адиб ижоди, курашчан характери, ижодга, яратишга ташна қалби тепиши билан боғлиқ ҳаяжонли таассуротларни ёдга туширади. Пойгакроқда қўйилган оддий стол ва стулни у бир кеча-кундузда неча соат банд қилган бўлсайкин? Бу стол-стул унга қарийб ўн тўрт йил ҳамдам бўлди, 1937 йилгача шу ерда дил қони, дил ҳарорати билан қалам тебратди. Ундаги ирода ва матонатнинг чегараси йўқ эди. Чарчаган кезларида Регистонга чиқиб айланиб келар, яна қадрдон стулига чўкиб, ярим оқшомгача ўжар ва тантиқ илҳом париси билан дардлашарди.

Хона тўридаги хонтахта, унинг устидаги кўҳна кўлёзмалар, ёзув столидаги Бедил девони, сиёҳдон, ручка ва, ниҳоят, адиб қўли теккан табаррук қоғозлардаги ёзувлар (у араб ҳарфида ёзган) билан хайрлашамиз. Энди бизни 1937 йилдан 1954 йилгача севимли ёзувчимизнинг ижодхонаси бўлган иккинчи хона чорлайди. Камтарона ҳаёт кечиришга мойил бўлган адибнинг иккинчи иш кабинетида ҳам ортиқча жиҳозлар кўзга ташланмайди. Лекин экспонатларни назардан кечириб, бу торгина хонада ҳам адиб жўшқин ижодий жараёнларни бошдан кечирганлигини, таниқли адиблар, олимлар ва эндигина тетапоя бўлаётган ижодкорлар билан баҳс-мунозарага киришганлигини ҳис этамиз. 1937—1954 йилларда яратган бақувват асарлари — «Дохунда» романи, «Эсдаликлар» мемуари, «Муқанна исёни» ва «Темур Малик» тарихий повестлари шу хонада туғилди. Шуниси эътиборни тортадики, у уруш йилларида киндик қони томган тупроғини жону жаҳони билан севувчи, халқи Ватанига садоқати баланд миллий қаҳрамонлар образларини яратишга жазм этди. «Муқанна исёни», «Темур Малик» каби асарларини ёзиш билан эрксевар халқимизни фашист босқинчиларга қарши янада мардонаворлик билан курашишга отлантирди.

Музей хоналарини кезишда давом этамиз. Бир маҳаллар устоз хонадонининг мулки бўлган, бугунги кунда музей бойлигига айланган қимматли экспонатлар ҳикояси тугамайди. Мана, залга ўхшаш яна бир хона. Бурчакда кўрпа ёпилган сандал. Устида гулдор чойнак, кўк нақшли пиёла. Бу ерда адиб не-не улуғ кишиларни қабул қилмаган, не-не меҳмоннавозлик давраларини бошқармаган дейсиз. Ахир, уни ўзбек-тожик қаламкашларидан ташқари дунёнинг олис-олис бурчакларидан йўқлаб келишарди. Унга меҳри тушганлардан бири француз ёзувчиси Луи Арагон эди. У Садриддин Айний билан шу ҳовлида учрашиб, дўстлашди ва кўпгина асарларини француз тилига таржима қилди. Кейин чех публицисти Юлиус Фучик икки марта ташриф буюрди. Кунлардан бир кун венгриялик рассом Ковач келди. У адибнинг портретини чизди. Ҳозир ўша сурат музейда сақланаяпти.

Башар қалбини забт этган адибни зиёрат қилувчиларнинг адоғи кўринмасди. Алексей Толстой, Николай Тихонов унинг азиз меҳмони бўлган эди. Мирзо Турсунзода, Абулқосим Лоҳутий, Абдусалом Деҳотий... бу ораста хонадон тузини тотиш билан устоз кўнглини тоғдек ўстиришган, дўстлик ва биродарлик ипларини маҳкам боғлашганди.

Уй-музейда Садриддин Айний босиб ўтган ўта машаққатли ва мураккаб йўл босқичма-босқич акс эттирилганлиги диққатга сазовордир. Китоблар, суратлар ва ҳужжатлар адиб Бухородан Самарқандга келган дастлабки вақтларда ўз даврининг прогрессив маорифчиси Абдуқодир Шакурий мактабида сабоқ берганлигини сўйлайди. Шунингдек, аввал шоир сифатида танилганини, Айний тахаллуси билан «Қизил гул» номли илк шеърини ёзганлигини «Садриддин Айний — шоир» бўлимидан билиб оламиз.

Яна бебаҳо ҳужжатлар нигоҳимизни тортади. Мана булар — СССР Олий Совети Президиумининг Фармонлари. Уларни ўқиймизу вужудимизни фахр туйғуси эгаллайди: умрини башар маънавий хазинасини бойитиш йўлига бағишлаган адибимиз уч марта Ленин ордени ва Меҳнат Қизил Байроқ ордени билан мукофотланган. Булар — депутатлик гувоҳномалари. У Ўзбекистон ССР Олий Совети, Тожикистон ССР Олий Совети депутатлигига бир неча бор сайланганди. 1954 йилда эса СССР Олий Советининг депутати бўлди.

Ниҳоят, таассурот дафтарлари. Улар ўнга яқин. Дафтарларда президент ҳам, министр ҳам, чет эллик сайёҳ ҳам, ёзувчи ҳам, олим ҳам, ишчи ҳам, студент ҳам дил сўзларини битишган. Шулардан фақат бирини — шу йил 15 апрелда адиб хотирасига бағишлаб ўтказилган анъанавий кечада қатнашган меҳмон, РСФСР Ёзувчилар союзи правлениесининг секретари, СССР Давлат мукофотининг лауреати Сергей Залигин баён қилган фикрни кўчирамиз: «Садриддин Айний шундай ижодкорки, унинг хотираси кўплаб ва кўп миллионлаб кишиларнинг қалбларида яшамоқда ва яшайверади».

А. ДИЛМУРОДОВ.

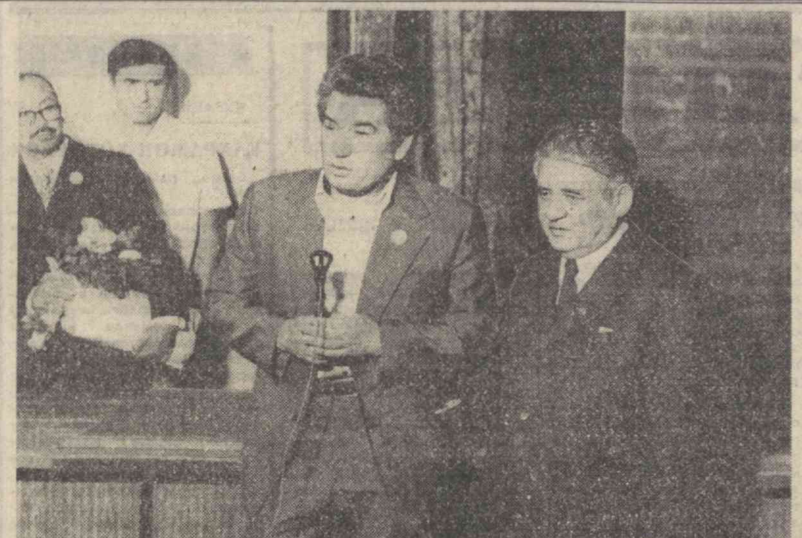

Мирзо Турсунзода тожик совет адабиётининг довруғини бутун дунёга таратган санъаткор эди. Унинг юксак ғоявий ва бадиий баркамол асарлари аллақачон мамлакатимиз халқлари маънавий маданиятидан муносиб ўрин олгандир. Шоирнинг «Ҳасан аравакаш» достони иттифоқимиздан ташқари ўнлаб чет мамлакатлар тилларига таржима қилинган.

Машҳур шоир ва жамоат арбоби, ёш ёзувчиларнинг меҳрибон устози ва бетакрор фазилатларга эга инсон Мирзо Турсунзода қардош республикаларнинг Тожикистонда, Тожикистоннинг бошқа республикаларда ўтадиган адабиёт ва санъат кунларида алоҳида ташкилотчилик қобилиятини, тажрибали арбоблигини намойиш қилар эди. Унинг республикамизда бўлиб ўтган аввалги маданият байрамлари пайтидаги жонбозликлари, ижодий союзлар ҳамкорлигини янада мустаҳкамлашдаги хизматлари атоқли санъаткорларимиз, маданият арбобларимизнинг куни кечагидай ёдида.

Шоир билан учрашув ҳамма вақт адабиёт байрамига айланиб кетар эди. Ушбу тарихий сурат Мирзо Турсунзода билан атоқли қирғиз ёзувчиси, Ленин мукофоти лауреати Чингиз Айтматовнинг томошабинлар даврасидаги пайтидан бир лавҳадир.

ҒАФУР ҒУЛОМГА

Мирзо ТУРСУНЗОДА

МАТБУОТДА БИРИНЧИ МАРТА

Сизга маълумки, ҳар бир адабиётнинг бир-бирига тенгқур ўз алломалари бор. Бир давр, бир шароит уларни ўз оғушида камолга етказади. Улар қаерда улғаймасинлар, ўз эҳтиросларининг маҳсули бўлмиш асарлари орқали Олам қалбига кириб борадилар. Ана шундай Олам қалбига кира олган икки буюк халқ фарзандлари — Ғафур Ғулом ва Мирзо Турсунзоданинг ўзаро дўстлиги абадий эди.

Уларнинг ҳаёт ва ижод йўли адабиётлар дўстлиги — халқлар дўстлиги деб аталмиш ҳақиқатнинг ёрқин тимсолидир.

Биз Сизга Мирзо Турсунзоданинг 1963 йил Ғафур Ғулом туғилган кунга 60 йил тўлиши муносабати билан ёзилган қуйидаги шеърини ҳавола этмоқдамиз. Бу шеър икки қадрдон шоирнинг бир-бирига қалбан интилишларини тараннум этади.

Ушбу шеър яна шуниси билан характерлики у шоирнинг бирорта тўпламига кирмаган. Шеър матбуотда биринчи марта эълон қилинмоқда.

Олтмиш ёш шоир, эй дил маҳбуби,
Жон дўстимиз, қадрдонларнинг хуби.
Сенинг нозик таъбингга
биз ғуломмиз
Хаёлан сен билан бирга мудом биз.
Назмда дарёдек тошқинсан Ғафур,
Дўстликда чашмадек
жўшқинсан Ғафур.
Ҳасса тутмоқ сенга бегона ҳамон,
Қариликк эголмас сени ҳеч қачон.
Гарчи катта оила сардорисан,
Ҳам невара, ҳам чеварадорисан,
Сени бобо аташ ҳали муаммо,
Сўзнинг катта бувасисан сен аммо.
Муҳаббат-ла атайман:
барно йигит,
Хушқаду хушқомату доно йигит.
Ёшлик билан жўшар муборак
назминг
Ёшлик билан яшар муборак назминг.
Ғулув солар дилга оҳанги унинг,
Рангимизга ранг қўшар ранги унинг
Сўнмасин қалбингдаги ўт суръати,
Кам бўлмасин ашъорингнинг
қудрати.

Тожикчадан
Мукаррама ҒАФФОРОВА,
таржимаси.

РАНГЛАР ЖИЛВАСИ

Х. ХУШВАХТОВ,
Тожикистон Рассомлар союзи правлениесининг раиси, республика халқ рассоми

КПСС XXVI съезди белгилаб берган улуғвор программани амалга ошираётган мамлакатимиз ҳаёти ёрқин, муҳим воқеаларга тўла. Республикаларимиз ўртасидаги маданий алоқалар ҳам съезднинг социалистик санъатни янада ривожлантириш ҳақидаги қарорларини ҳаётга татбиқ этиш демакдир. Ўзбекистонда ўтадиган Тожикистон адабиёти ва санъати кунлари икки халқ маданиятининг бир-бирига таъсири, олдимизда турган муштарак вазифалар ҳақида гапиришга асос беради.

Тожикистонда тасвирий санъатнинг Совет ҳокимияти йилларида ривожланиши даврига келганда эса, П. Бенков ва Л. Бурэ номларини миннатдорчилик билан тилга оламиз. Улар ўз билимлари ва ижодий тажрибаларини ёшлардан аямадилар ва Ўрта Осиёда рассомларнинг катта бир авлодини тарбиялаб етиштирдилар. Ўрол Тансиқбоев ижоди кўпгина рассомларимизга таъсир кўрсатгани ва ҳамон самарали таъсир ўтказаётганини қайд этиш керак. Ўзбек тасвирий санъатининг манзара соҳасидаги энг яхши ютуқлари ана шу рассом номи билан боғлиқ. Ниҳоят, Тошкент театр ва рассомлик санъати институтида тарбия олган ижодкор ёшлар ҳисобига Тожикистон тасвирий санъати мунтазам бойиб бораётганлиги учун қардош Ўзбекистондан беҳад миннатдормиз.

Республикаларимиз ўртасидаги муносабатлар формаси тобора кенгайиб боряпти. Кўргазмалар алмашлаш, ижодий уйларда биргаликда ишлаш, мамлакат бўйлаб ижодий сафарларда рассомларимизнинг бир-бирлари билан танишуви, қардош республика ҳаётига оид асарлар яратиш бунга мисол бўла олади.

1968 йилда бўлиб ўтган декадалар хотирамизда ўчмас из қолдирган. Мана, яна ўзбек ерида тожик адабиёти ва санъатининг байрами бошланяпти.

Адабиёт ва санъат кунлари учун хилма-хил тадбирлар белгилаганмиз. Тожикистон рассомлари асарларининг кўргазмаси шулар жумласидандир. Экспонатларнинг асосий қисми кейинги йилларда яратилган. Тожик мўйқалам усталари ўз ижодларида мураккаб бадиий вазифаларни муваффақиятли ҳал этяптилар. Таъсирчан ва мазмунли картиналарда проблема қўйиш, ҳаёт ҳақида чуқур ўйлар, катта умумлашмаларга интилиш сезилиб туради.

Рассомларимиз ижодининг асосий мавзуси меҳнатдир. Нурек ва Роғун ГРЭСи қурилиши, Тожикистон алюмин заводи, пахтакорларнинг ютуқлари — бу ва шунга ўхшаш қатор воқеалар Тожикистон рассомларининг энг яхши асарларида маҳорат билан тараннум этилади.

Халқ амалий санъати халқимиз фахри ҳисобланади. Халқ усталари ўз билим ва тажрибаларини авлоддан-авлодга етказар эканлар, бой анъаналарни вужудга келтирдилар. Замонавий декоратив амалий санъат ана шу анъаналар асосида ривожланмоқда. Ўйлаймизки, кўргазма томошабинларни тожик тасвирий санъати билан яқиндан таништиради, бу санъатнинг ўзига хослиги, миллий характерини ҳис этишга ёрдамлашади.

Тожикистон адабиёти ва санъати кунларида иштирок этиш учун республикамизнинг етакчи рассомлари келишган. Жумладан, Тожикистон ССР да хизмат кўрсатган санъат арбоби, истеъдодли рассом, тасвирий санъатнинг хилма-хил жанрларида муваффақиятли иш олиб бораётган А. Раҳимов шулардан биридир. Рассом, айниқса, аёллар образини илиқлик, назокат ва лиризм билан яратади. Шунингдек, у халқ санъатининг бой меросидан ҳам унумли фойдаланади.

Бутуниттифоқ Ленин комсомоли мукофоти лауреати С. Қурбонов ижоди учун гражданлик мавзуси характерлидир. Ёш замондошларимиз образи айниқса кенг ўрин тутади. С. Қурбонов монументал санъат соҳасида ҳам муваффақиятли иш олиб боряпти. Республика сиёсий маориф уйидаги «Тожикистон ССР 50 йиллиги» асари, республика Давлат цирки ва «Минутка» кафесини безашдаги иштироки, халқаро кўргазмаларда Тожикистон ССР бўлимларини безатиш ана шу рассом ижодига мансуб.

Рассомлар союзининг саноат корхоналари ва қурилишлар коллективлари билан ижодий-ишлаб чиқариш шартномалари ҳамда бошқа хил алоқалари яхши анъанага айланиб қолган. Рассомларнинг республика колхоз ва совхозларига ижодий сафарлари, колхоз клубларида амалга ошириладиган оталиқ ишлари бунга мисол бўла олади. Мен мисол тариқасида «Таджикгидроагрегат» заводида олиб борилаётган ижодий ишларни айтиб ўтмоқчиман. Оталиқдаги бу корхонага ижодий сафарлар натижасида қатор композиция ва портретлар яратилди. Улар республиканинг «Биз коммунизм қурамиз» деб номланган кўргазмасида муваффақият билан намойиш этилди.

Республика рассомлар коллективи кейинги йилларда Роғун ГЭСининг бадиий солномасини яратиш борасида самарали иш олиб боряпти. Биз ана шу йўналишдаги ишимизни яна давом эттириш ниятидамиз. Чунки, қурилиш манзараси тез ўзгариб бормоқда. Одатда корхона, завод ёки гидроэлектростанция қурилиши тугалланганда бир хил, стандарт кўриниш касб этади. Қурилиш жараёни эса, чинакам фантастик, доимо ўзгариб турувчи, ҳаяжонли манзарадир. Шунинг учун ҳам рассомларимиз бу йирик гидроэлектростанция қурилишини бадиий воситалар ёрдамида акс эттиришга интилмоқдалар.

Рассомлар союзининг ижодий секциялари бўлажак сафарлар маршрутларини муҳокама қилар экан, унга Бешкент ва Данғаранинг қўриқ ерларига ижодий сафарларни ҳам киритди.

КПСС XXVI съезди қарорларида совет кишиларининг маънавий жиҳатдан ҳар томонлама гармоник шаклланишига имконият яратиш, маданий бойликлардан кенг халқ оммасини баҳраманд этиш, марксча-ленинча дунёқарашни шакллантиришда социалистик санъатнинг ролини ошириш зарурати алоҳида қайд этилди. Ана шу программа бизнинг келгусидаги ижодий-ташкилий ишларимизнинг характери ва йўналишини белгилаб беради.

Партия белгилаб берган улуғвор вазифаларни амалга оширишга рассомлар ҳам ўз улушларини қўшишлари керак. Замондошларимизнинг ўсиб бораётган талабларига жавоб берадиган, уларни маънавий жиҳатдан бойитадиган, бадиий ва ғоявий жиҳатдан баркамол асарлар яратиш партия қарорларига амалий жавобимиз бўлади.

ОҚШОМ ДУТОР ЧЕРТИЛАР ЯНА...

(ШОИРА ДУГОНАЛАРИМ ҲАҚИДА СЎЗ)

Маданият ва архитектура тожи бўлган улуғ шаҳарларни биргалашиб қурган, санъат ва музиканинг ўлмас дурдоналарини биргалашиб ижод этган икки халқнинг тарихий ажралмас дўстлиги икки буюк инсон, устоз ва шогирд — Абдураҳмон Жомий ва Алишер Навоийларнинг ибратли биродарлигига, устоз Мирзо Турсунзода билан Ғафур Ғуломларнинг ижодий ҳамфикрлигига бир умр ҳавасланиб яшаймиз. Бу дўстлик қўшиқ каби мангуликдан сўзлайди ҳамиша.

Қўшиқ, ғазал қанча гўзал бўлмасин, агар улар юрак ҳароратидан баҳра олмасалар гулшансиз гулга, гўдаксиз аллага ўхшайди. Умар Хайём, Рудакийлар юртининг сози, овози, шўх ўланлари Алишер Навоий, Абу Райҳон Беруний, Мирзо Улуғбеклар юртига етиб келди яна. Бу қўшиқ, ўланлардаги ҳарорат муҳаббат—дўстлик шаробидай тотли, илҳомкор. Помир этакларидан, Вахш яйловларидан, чўпон ўтовларидан, муҳаббат гулханларидан йиғиб-саралаб олиб келинган оловлар теграсида давра қурамиз яна. Бу ўлан, қўшиқларни, бу оловларни бизга тожик дўстларимиз, шоира дугоналаримиз ўз юрагида, шеърий сатрларида олиб келишди. Бу гулхан оташидан исинмаган, чеҳралари ял-ял ёнмаган одам қолмас.

Яна оқшомлари дутор чертилади давраларда, яна дилшодликлар бўлади гурунгларимизда. Тожик қизининг Варзоб тўлқинларидай ишвагар овози яна сеҳрлаб олади бизни, беихтиёр унга жўр бўламизу қўшиқ куйлаймиз биз ҳам.

Тожикистон тупроғига қадам босганимда, шоира дугоналарим даврасига кириб борганимда улар мени ширин лутф ва ўтли ғазал билан кутиб олган эдилар. Букун мен йиллар давомида юрагим тўрида ардоқлаб юрган шу ғазални тожик дугоналаримга ёниб изҳор айлайман, бахшида этаман:

Келтирибсан бўйла
мужгонингда йўлнинг
гардини,
Кўзларингда бетиним ул
кечаларнинг дардини.

Ҳамма чарчоқларим унут бўлган эди ўшанда. Дўстлар диёридаги муҳаббатли гулханлар тафтидан оламжаҳон қўшиқлар билан қайтган эдим. Йиллар давомида бу қўшиқлар соз бўлиб, садо бўлиб, соғинч ва висол бўлиб икки республика ўртасида бориб келиб турди.

Мен букун тожик дугоналаримни хуш келибсиз, дейман. Уларнинг камолига ифтихор ҳисси билан қарайман. Уларнинг кун сайин юксалиб бораётган ижодини кузатиб қувонаман.

Қатраман, энг соф
булоқнинг қатраси,
Энг буюк дарё сари
боргум жадал.
Мен — улуғ боғ
навниҳоли, навдаси,
Бўй чўзиш офтобга —
касбим ҳар маҳал.

Мавжуда Ҳакимованинг офтобга, юксакларга бўй чўзаётган ижоди қувонтиради мени. Унинг энг яхши асарлари фақат Тожикистонда эмас, қардош республикаларда ҳам китобхонлар юрагини тўлқинлантирмоқда. Москвада «Дружба народов», Тошкентда «Гулхан», «Шарқ юлдузи», Киевда «Днипро» журналлари унинг шеърларини босиб чиқарди. Истеъдодли шоирамиз қатор драматик асарларнинг ҳам муаллифидир.

Эй Бухоро, ватаним, онам,
Шеър санъат деб яралган
олам.
Сен кекса ва доим
навқирон,
Тариху келажак сенда
ёнма-ён.

Гулчеҳра Сулаймонованинг ажойиб, ҳароратли шеърларини ўқиганмиз, севиб таржима қилганмиз. Она тупроқ, қардошлик мавзулари унинг учун энг ардоқли мавзулардир. Гулрухсорнинг — хушсурат, хуштабиат бу шоиранинг ёшлик, гўзаллик уфуриб турган шеърларини ёд биламиз. У Бутуниттифоқ ва Тожикистон Ленин комсомоли мукофотининг лауреатидир.

Тожикистонлик шоира дўстларимиз билан қилган мулоқотларимиз, қардошлик, қариндошлик туйғуларини эсга солувчи дақиқаларни ҳаяжон билан эслаймиз шу кунларда. Куни кеча Тожикистондан келган мактубларнинг бирини очиб ўқиймиз. Ўқиймизу ўша 1968 йил учрашувларини эслаймиз. Хумсонгир район ижроия комитетининг қарорига биноан район марказий кўчаларининг бирига Ўзбекистон номи берилганди ўша адабиёт кунларида. Хатда ёзилишича, ўзбекистонлик ёзувчи ва шоирлар эккан чинорлар улғайиб, қучоқ етмас бўлибди. Чинорнинг ям-яшил баргларидан конверт ичига солиб юборибди дўстларимиз. Тожик шоиралари улуғ дўстликнинг тимсоли бўлган шу чинорлар соясида гурунг қилишга чорлабди бизни.

Тожикистон диёри, унинг адибалари ҳақида ҳали кўп гаплар айтдилар, талай ёзувлар ёздилар. Мен дугонам Мавжуда Ҳакимованинг Ўзбекистон гилоси ҳақидаги шеърини эсламоқчиман. Мавжуда ўтган декадада иштирок этиш учун Ўзбекистонга келганида боғларимизда гилос пишган чоғлар эди. У ўшанда гилосни мадҳ этиб шеър ёзган ва уни юксак минбарлардан ҳам ўқиб берган эди. Мавжуда Ўзбекистон гилосини такрор ва такрор қаламга олди. Мана боғларимизда яна гилос пишди. Шоира гилос ҳақида яна янги шеър ёзиб уни бизга йўллабди, таржима этишимизни сўрабди. Мавжуда мадҳ этган «Ўзбекистон гилоси» шеърини биз мароқланиб ўқидик, севиб таржима қилдик:

Тилло маржон сингари
шода-шодадир гилос,
Жаннат янглиғ тўлишган
сўлим боғдадир гилос,
Офтоб нури эркалаб,
инжу тўкар бошидан,
Оқшом тилла, ёқут, лаъл,
субҳи чоғдадир, гилос.
Тотиб кўрдим, ўзбекнинг
меҳри билан йўғрилмиш,
Тоти ўткир, мен учун
мисли бодадир гилос.
Йиллар ўтар, юракда ўша
баҳор, боғ қолар,
Ғазалимдай мен билан
ҳамроз қоладир гилос.

Бизни Мавжуда билан шеърият учраштирган, дугона қилган эди. Бизни совет замонаси парвариш этди. Биз бир-биримизнинг дилимизга шеърият орқали йўл топдик. Мен уни ўзбек шеър мухлисларига ошно этдим, у мени тожик китобхонларига таништирди. Мавжуда, Гулрухсор, Гулчеҳрага илҳом, қўшиқ, муҳаббатли соз ҳадя этган сўлим диёрнинг ажойиб кишиларини, санъат ва адабиёт аҳлини, уларнинг бой ижодиётини биз ҳамиша севиб ўрганамиз, таржима этамиз, халқимизга етказамиз. Бугун эса қўлимиз кўксимизда марҳабо азизлар, деймиз.

Э. ОХУНОВА,
Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофоти лауреати.

19 МАЙ — В. И. ЛЕНИН НОМИДАГИ БУТУНИТТИФОҚ ПИОНЕРЛАР ТАШКИЛОТИ ТУҒИЛГАН КУН

БАХТИ ШОДОНЛАР

Ҳар сафар Хадра майдонидан ўтганимда қаржлари текисланган дўппига ўхшаш қуббали минораси билан эртаклардаги саройни эслатувчи қаср диққатимни тортади.

Пионер ташкилотининг анъанавий айёми арафасида ана шу мафтункор саройда, тасодифни қарангки, қизиқарли учрашув устидан чиқиб қолдим. Ўша кунлари республикамизда ўтаётган СССР Нашриёт, полиграфия ва китоб савдоси ишлари давлат комитети болалар адабиёти кенгаши қатнашчиларидан бир гуруҳи бу ерга — В. И. Ленин номли республика пионер ва ўқувчилари саройига ташриф буюришган экан. Қизиғи шундаки, бу фақат шоир, ёзувчилар билангина эмас, балки «Гулхан» республика пионерлар штабининг областлардан келган делегатлари билан ҳам учрашув эди. Шинамгина безатилган зал тантана бошланмасданоқ гавжум бўлди. Болалар тенгқурлари билан тез тил топишади, дейишади. Уларнинг суҳбатини тинглаган киши ўзини олий ўқув юртлари аудиториясида деб ҳисоблаши аниқ. Ҳозиргина космонавтика залида «самога парвоз қилган» Шуҳрат бошқарув пульти ҳақида мароқланиб гапирар, Рустам эса ўтган йили Ўзбекистон ССР Давлат санъат музейида намойиш этилган машҳур рассом С. Рерих асарлари кўргазмасидан таъсирланиб чизган эскизларини дўстларига кўрсатар эди. Навбатдаги репетициядан чиққан «Юлдуз» хореографик ансамблининг қизларини Самарқанддан келган дугоналари ўраб олишган. Булар орасидан келажакда коинот сирларини очувчилар, ажойиб рассом, халқи дилига яқин санъаткорлар чиқишини ким ҳам инкор эта оларди. Зеро бунинг ҳожати ҳам йўқдир. Ахир келажак бунёдкорлари ҳам, унинг том маънодаги эгалари ҳам шулар-ку.

Яқинда марказий газеталарнинг бирида эълон қилинган сурат ёдимга тушди. Ҳозиргина вайрон этилган кулба, 10—12 ёшлардаги болала кўйлаклари йиртилиб кетган, оёқ яланг, даҳшатдан йиғлаётган укасини овутишни ҳам билмай эсанкираб қолган, ўзи ҳам йиғлаб юборай деб турибди. Кўз очиб юмгунча баридан ажралгани-ми, энди нима қилишни, қаерга боришни билмай турганими — ҳар ҳолда кишининг юрак-бағрини тимдалайдиган, болалар келажаги учун ана шундай вайронагарчиликларни «кўпайтириб бераётган» агрессорларга нафрат уйғотадиган сурат эди. Залдаги қарсак овози хаёлимни бўлди.

Учрашув бошланди. Ўқувчилар севимли шоир, ёзувчиларига навбатма-навбат савол беришар, меҳмонлар жавобини мароқ билан тинглашар, яна саволга тутишарди. Меҳмонлардан бири пионерларнинг шу кунлардаги ишлари, байрамларига қандай тайёргарлик кўришаётганини билан қизиқди. Маълум бўлишича, байрам арафасида республика пионерлари «Гулхан» штабининг навбатдаги йиғилишига тўпланишган. Штаб йиғилишига келган делегат пионер ва ўқувчилар ўз дружиналарида «Мамлакатимизнинг барча пионерлари Ленин ишига содиқдир» Бутуниттифоқ Марш марширутлари бўйича олиб борган ишлари, 1750 дружина ва 16 минг 565 отряд «ўнг қанот» номига сазовор бўлганлиги ҳақида рапорт берганлар. Ўз навбатида штаб аъзоларига яна янги вазифалар топширилган. Жойларда пионер активларининг ролини жонлантириш, «Пионер кўприклари—БАМга» операциясига мувофиқ темир-терсак, «Миллион — Ватанга!» даъвати билан эса қоғоз чиқиндиларини йиғиш ишларини муваффақиятли ўтказиш кераклиги уқтирилган. Пионер ёзига тайёргарлик ишлари ҳам кўриб чиқилган. Булар ҳақида сўзлаб бераётган ўқувчининг гапларини бошқа бир пионер одоб билан бўлди.

— Байрамимиз қуруқ ўтмайди, — дея ҳаммани ўзига жалб қилди у. — Саройимизда пионер-ўқувчиларнинг кинофестивалини ўтказамиз. Яхши фильмлар қўйилади. Шу ерда ўтирганларнинг барини таклиф қиламан, келинглар.

Залдаги кулги қарсакларга қўшилиб кетди. Ҳақиқатан саройда қилинаётган ишлар, кетма-кет ўтказилаётган бундай қизиқарли учрашувларнинг охири кўринмайди. Шу кунларда пионерлар саройидаги 240 тўгаракда қарийб олти ярим мингга яқин пионер ва ўқувчи космонавтика, автоматика, телемеханика, астрономия, физика, ўзбек халқининг миллий санъати сирлари билан танишмоқдалар. Бир сўз билан айтганда, бу қасри олийда бахти шодонлар учун, уларнинг билимини янаям бойитиш, онгини ўстириш учун, қувончлари оламни қоплаши учун барча нарса муҳайё.

У. ФАЙЗИЕВА.

ПЛАНЕТАМИЗДА

АВСТРИЯ:

СОВЕТ ИТТИФОҚИ КУНЛАРИ

Австрияда Совет Иттифоқи кунлари бошланди. Бу кунларни Австрия — Совет дўстлиги жамияти чет эллар билан дўстлик ва маданий алоқа совет жамиятлари союзи билан биргаликда уюштирди.

Тадбирларда Тожикистон ССР делегацияси қатнашмоқда. Австриянинг кўпгина шаҳарларида виставкалар очилди, тожик ашула ва рақс ансамбли томошалар қўйиб бермоқда, шунингдек Совет Тожикистони тўғрисидаги фильмлар кўрсатилмоқда.

(ТАСС).

РУМИНИЯ:

ФАХРЛАНИБ КУЗАТМОҚДАЛАР

РКП Марказий Комитетининг органи «Скынтейя» газетаси ва бошқа газеталар Л. И. Брежнев ва Н. Чаушеску ўртоқларнинг «Салют-6» — «Союз Т-4» — «Союз-40» орбитал илмий-тадқиқот комплексининг халқаро экипажи — космонавтлар Коваленок, Савиных, Попов ва Прунариуга йўллаган табрикномасини босиб чиқардилар. Иккала партия ва мамлакат раҳбарларининг космосда совет ва румин космонавтларининг биргаликда ишлаши социалистик фан ва техника тараққиётига, совет ва румин халқларининг, бутун инсониятнинг фаровонлиги ва бахт-саодати йўлида цивилизация ғалабаларини кўпайтиришга янги ҳисса бўлиб қўшилади, деб билдирган ишонч сўзлари алоҳида таъкидланмоқда. Мамлакат жамоатчилиги бу самимий табрикномани зўр мамнуният билан кутиб олди.

Руминиядаги миллион-миллион кишилар одам бошқарадиган илмий-тадқиқот комплекси ичидаги халқаро совет — румин экипажининг ишини фахрланиб кузатмоқдалар. Руминия телевидениеси «Союз-40» космик кемасининг «Союз-6» — «Союз Т-4» орбитал комплекси билан туташувини кўрсатди.

(ТАСС).

ЯПОНИЯ:

«УЙИНГИЗГА ЖЎНАБ ҚОЛИНГ!

«Америкалик солдатлар, уйингизга жўнаб қолинг!», «Йўқолсин Япония — Америка ҳарбий иттифоқи!» деган шиорлар остида Майдзуру портининг аҳолиси АҚШ 7-флотининг бу ерга келиб тўхтаган кемаларини лаънатлади. Бу кемалар Япония денгизидаги катта ҳарбий-денгиз машқларида қатнашади. Машқлар вақтида АҚШ ҳарбий-денгиз кучларининг кемалари Япониянинг шимоли-ғарбий соҳилида ов қилинадиган зонага бостириб кириб, 68 та балиқ овлаш кемасининг тўрларини йиртиб юбориб, катта шикаст етказди.

(ТАСС).

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

ХАНОЙ. Вьетнам қуролли кучлари ВСР чегараларини бузаётган хитойлик иғвогарларга қатъий зарба бермоқдалар. ВИА агентлигининг хабар беришича, Хитой қўшинлари Лангшон вилоятида катта талафот кўрди.

Хитойнинг Вьетнам чегарасидаги иғвогарликлари май ойининг бошидан буён кучайиб бормоқда. Кўпгина чегара районларида можаролар бўлиб ўтди.

ЛОНДОН. Англияда чиқадиган «Файнэншл таймс» газетасининг хабар беришича, Миср Исроилга етказиб бераётган нефть нархини шу йил 1 майдан бошлаб камайтириб бир баррель нефть нархини (бир баррель 159 литрга баравар) 33 долларга туширди. Бу эса Қоҳиранинг Исроил томони илтимосига кўра, сўнгги ой ичида нефть нархини иккинчи марта камайтиришидир, деб таъкидлайди газета.

(ТАСС).

«ХИТОЙ СИЁСАТИНИНГ БАЪЗИ ЖИҲАТЛАРИ»

«Коммунист» журналининг 1981 йил 6-сонида шу сарлавҳа остида эълон қилинган мақолада жумладан бундай дейилади:

«КПСС XXVI съезди муҳокама этилган проблемаларнинг миқёслари ва муҳимлиги, қабул қилинган қарорларнинг кўлами ва узоқ вақтга мўлжалланганлиги жиҳатидан ҳам, шунингдек ўзининг дунёдаги жараёнларнинг боришига, бутун дунёда тинчлик тақдирига ўтказган таъсири жиҳатидан ҳам жаҳоншумул тарихий аҳамиятга молик воқеа бўлди.

Ҳозирги Хитой раҳбарларининг сиёсати ва Совет — Хитой муносабатларини нормаллаштириш проблемалари билан боғлиқ масалалар XXVI съезд иши ва материалларида муносиб ўрин олди. Империализм авантюристик ва агрессив доираларининг режаларида ана шу доиралар билан бир ёқадан бош чиқариб, ҳаракат қилаётган Пекин гегемончиларига жуда муҳим роль ажратилганлиги муносабати билан ушбу масалалар алоҳида актуаллик касб этади.

Пекин тинчлик ва кескинликни юмшатиш душманларининг актив ёрдамчиси бўлибгина майдондан чиқиб қолмасдан, шу билан бирга аслида империалистлар билан биргаликда Советларга қарши гегемончилик йўлини ўтказиб келмоқда.

XXVI съезд Пекиннинг хатарли ташқи сиёсий йўлига принципиал баҳо берди, КПСС-нинг Хитойга нисбатан тутаётган йўлининг давомийлиги ва изчиллигини намойиш қилди. Бу йўл партиянинг XXIV ва XXV съездларида белгилаб берилган эди.

Пекин гегемончилик, шовинистик йўлга амал қилиб, империалистик давлатлар, уларнинг агрессив ҳарбий блоклари билан бирга СССРга қарши «ғоят кенг бирлашган фронт»ни, қандайдир «халқаро структура»ни вужудга келтириш учун жон-жаҳди билан курашмоқда. Бу «структура» ҳамма тушунадиган сўз билан айтганда тинчлик ва тараққиёт кучларининг ўсишига, социалистик ҳамдўстлик позицияларини мустаҳкамланишига халақит бериш мақсадида реакция ва уруш тарафдорлари билан иттифоқ тузишни билдиради, деб давом қилади журнал. Бир томондан АҚШни, НАТО-даги бошқа мамлакатларни, шунингдек Японияни Совет Иттифоқи билан муносабатларни кескинлаштиришга бутун чоралар билан ундаш, иккинчи томондан эса капиталистик мамлакатларнинг ёрдамида Хитойнинг одам ресурсларини эътиборга олганда келажакда жаҳондаги етакчи давлатлар билан рақобат қила олишга қодир бўлган қудратли ҳарбий иқтисодий потенциални жадаллик билан вужудга келтириш учун вақтдан ютишга интилиш Хитой раҳбарларининг ҳозирги сиёсатига хос хусусиятларидир.

Журнал таъкидлайдики, Хитой раҳбарларининг гегемончилик, антисовет сиёсати империализмнинг агрессивлиги кучайишини рағбатлантирувчи омил бўлиб хизмат қилади, дунёни «совуқ уруш» замонларига, қуролланиш пойгасининг янги даврасига бошлаб боради.

Ялпи қуролсизланиш учун, қуролланиш пойгасига қарши муттасил ва изчиллик билан курашиб келаётган Совет Иттифоқига зид ўлароқ Хитой раҳбарлари баъзан сўзда қуролланиш пойгасини қоралаган бўлиб, амалда ана шу қуролланиш пойгасини чеклаш, ядро қуролларини тақиқлаш ва уни тарқатмаслик юзасидан кўрилаётган ҳар қандай тадбирларга ҳамон тўсқинлик қилмоқда. Ёппасига қуролсизланиш учун қуролланиш пойгасига қарши КПСС XXVI съездида олға сурилган таклифларда Совет Иттифоқининг шу масалаларга доир тутаётган йўли ўзининг ёрқин ифодасини топди. Айни вақтда Хитой социалистик мамлакатларнинг барча тинчлик ташаббусларига қутуриб қарши чиқмоқда.

Пекин урушга умид боғлаб, қуролланиш пойгасини авж олдиришда, агрессив ҳарбий сиёсий блокларни мустаҳкамлашда, халқаро кескинликни кучайтиришда империалистларни актив қўллаб-қувватламоқда.

Пекиннинг ғаламислик сиёсати барча тинчликсевар кучлар ва мамлакатлар билан, урушга тайёргарликка, қуролланиш пойгасига қарши бўлганларнинг ҳаммаси билан конфронтация йўлига ўтди, деб уқтиради сўнгра журнал. Хитой раҳбарлари империализмнинг агрессив муддаоларини, Ғарб сиёсатдонларининг антикоммунистик ва антисовет кирдикорларини ўзларининг гегемончилик хом хаёлларига хизмат қилдиришга уринмоқдалар.

Шу билан бирга, гарчи Хитой раҳбарлари билан империалистларни антисоветизм ва антисоциализм бирлаштириб турган бўлсада уларнинг позицияларида ихтилоф ва зиддиятлар борлиги кўриниб турибди. Томонларнинг ҳар бири, шеригини ипсиз боғлаб қўйишга интилмоқда, аммо ўзининг эркинлигидан маҳрум бўлишни ва ўзини узоқни кўзловчи мажбуриятлар билан чеклаб қўйишни истамайди.

Пекиннинг ривожланаётган мамлакатлар ва миллий озодлик ҳаракатлари билан муносабатларида ҳам империалистпараст антисовет йўли яна намоён бўлади. Хитой схемасига кўра, «учинчи дунё» деб аталмиш дунёга кирувчи ривожланаётган мамлакатларни эндиликда Хитой ўзининг жаҳоншумул сиёсатининг бош таянчи деб билаётгани йўқ. У ана шу мамлакатларга иқтисодий ва ҳарбий ёрдамни қисқартириб, уларни АҚШ ва собиқ метрополиялар билан ҳамкорлик қилишга ошкора ундамоқда. Хитой раҳбарлари «учинчи дунё»да империалистик доираларнинг мададига таянаётган реакцион режимларга асосий умид боғламоқда.

Пекиннинг ташқи сиёсий йўли тинчликка, кескинликни юмшатиш ишига путур етказиш омили бўлиб, қўшни мамлакатларнинг бехатарлиги учун хавф солмоқда. Шу билан бирга бу сиёсат Хитой халқининг ўз туб миллий манфаатларига, шу мамлакатда социализм ишига ғоят катта зиён етказади, чунки аслида Хитойни агрессив империалистик кучларнинг гумаштасига айлантириб қўяди.

Хитой халқ хўжалиги зўр қийинчиликларни бошидан кечирмоқда. Мао Цзэдун ўлганидан кейин Хитой раҳбарлари мамлакатни модернизациялаш вазифаси, яъни буюк давлатчилик — миллатчилик руҳида талқин этилаётган вазифани биринчи ўринга қўйди. Аммо бу вазифаларни жадал суръатлар билан амалга ошириш йўлидаги уринишлар барбод бўлди. Меҳнаткашларнинг моддий аҳволи асло яхшиланаётгани йўқ. Мамлакатда оммавий ишсизлик давом этмоқда. Камида юз миллион киши очликда яшамоқда. Шу билан бирга ХХР ҳарбий эҳтиёжларга маблағ сарфлаш даражаси жиҳатидан дунёда учинчи ўринни эгаллаб турибди.

Ҳозирги пайтда Хитойда содир бўлаётган жараёнларни анализ қилиб, шуни қайд этиш мумкинки, Маонинг мероси Пекин ҳозирги раҳбарларининг сиёсатини ҳамон оғир юк бўлиб босиб турибди, ана шу меросдан қатъиян халос бўлмай туриб ХХР ривожланишнинг соғлом йўлига қайтишга қодир эмас.

КПСС XXVI съезди бизнинг партиямиз Хитой билан муносабатларда партиянинг XXIV ва XXV съездларида белгилаб берилган йўлга амал қилаётганлигини таъкидлади. Узоқ муддатга мўлжалланган бу йўл марксизм-ленинизмга душман бўлган Пекин идеологияси ва сиёсатига қарши принципиал курашни, тинч-тотув яшаш принциплари асосида ХХР билан муносабатларни нормаллаштиришга, у билан алоқаларни яхши қўшничилик негизида қуришга тайёр эканлиги билан қўшиб олиб боради.

Ўртоқ Л. И. Брежнев партия съездининг юксак минбаридан туриб, қуйидагиларни таъкидлади, деб ёзади пировардида журнал: «Совет Иттифоқи Хитой Халқ Республикаси билан муҳолифликка киришиш йўлини излаган эмас ва излаётгани ҳам йўқ. Биз КПСС XXIV ва XXV съездлари белгилаб берган йўлдан бормоқдамиз ва у билан алоқаларни яхши қўшничилик негизига қуриш истагидамиз. Бизнинг Хитой халқига ҳурмат ва дўстлик туйғуларимиз ўзгармай қолаётганидек, Хитой билан муносабатларни нормаллаштиришга қаратилган таклифларимиз ҳам ўз кучида турибди». (ТАСС).

СПОРТ

КУРАШ:

ҚАҲРАМОН ХОТИРАСИ

Бағдод райони марказидаги «ВЛКСМ 60 йиллиги» стадионида полвонларнинг республика турнири ўтказилди. Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, республикада хизмат кўрсатган ирригатор Бузрукхўжа Усмонхўжаев хотирасига бағишланган бу сафарги мусобақада тўққиз команда иштирок этди. Кураш усталари орасида республика мутлақ чемпионлари, спорт мастерлари ва мастерликка номзодлар бор эди. Ҳал қилувчи беллашувларда Фарғона области ва Тошкент шаҳри полвонлари ўзаро куч синашдилар. Мусобақада фарғоналик курашчилар маҳорат кўрсатиб, умумкоманда ҳисобида ғалаба қозонишди. Тошкентлик ҳамда андижонлик полвонлар иккинчи ва учинчи ўринларни эгаллашди. Шахсий ҳисобда вазнларига кўра Б. Қўлдошев, Р. Нажмиддинов, А. Аҳмедов, Р. Тожиев (ҳаммаси Фарғонадан), Х. Усмонов, Р. Икромов, Х. Турсунов, А. Азимов, М. Қамбаров (тошкентликлар), шунингдек, ўтган йилги республика мутлақ чемпиони К. Нуритдиновлар совриндор бўлишди. Мусобақадан кейин курашчилар Бузрукхўжа Усмонхўжаев бюсти пойига гулчамбарлар қўйиб, қаҳрамон музейини зиёрат қилдилар.

Ғ. БОЛТАБОЕВ, И. УСМОНОВ.

ДОСААФ:

ТОШКЕНТЛИК ПОЙГАЧИЛАР ЗАФАРИ

Жиззах шаҳри яқинидаги Наврўзбулоқ тоғ ёнбағрида мотоцикл пойгаси бўйича республика биринчилиги бўлиб ўтди. Мусобақада барча областлар ва Тошкент шаҳрининг 150 га яқин пойгачиси иштирок этди. Мусобақани 125 куб-сантиметр классли мотоцикл ҳайдовчилар бошлаб беришди. Бунда жиззахлик спорт мастери Я. Турмуҳамедов маррада биринчи бўлди. Шу хилдаги мотоциклларда баҳслашган пойгачи қизлар орасида тошкентлик О. Максимова ғолиб бўлди. Ўсмирлар орасида О. Зукаль (Тошкент) пешқадам бўлди. Бошқа хил мотоциклларда пойгалашганлардан қашқадарёлик В. Михайлов, жиззахлик С. Ажалимовлар маррада биринчи бўлдилар. Аравачали мотоциклларда эса И. Саноқулов билан Р. Сабдюшевлар (Жиззах области) зафар қучдилар. Умумкоманда ҳисобида тошкентлик пойгачилар муваффақият қозондилар. Жиззах ва Сирдарё командалари иккинчи ҳамда учинчи ўринларни эгаллашди.

О. ЮСУПОВ.

ШАШКА:

ЧЕМПИОНАТ ПЕШҚАДАМИ

Тошкентда халқаро шашка бўйича аёллар ўртасида республика чемпионати давом этмоқда. Мусобақанинг еттинчи турида республика чемпиони З. Сафина билан «Меҳнат» кўнгилли спорт жамияти чемпиони Л. Иброҳимовалар ўзаро дона сурдилар. Кураш томонларнинг битимга келишуви билан якунланди. «Меҳнат» вакили Ф. Будаева «Пахтакор» командаси аъзоси К. Андан устун келди. Қолган учрашувларда дуранг ҳисоби қайд қилинди. Ҳозир З. Сафина олти очко билан пешқадамлик қилмоқда.

Ҳ. ИНОҒОМОВ.

Редактор **М. ҚОРИЕВ.**

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ЎЗБЕКИСТОН ССРда ТОЖИКИСТОН ССР АДАБИЁТИ ВА САНЪАТИ КУНЛАРИ

ТОЖИК ФИЛЬМЛАРИ ФЕСТИВАЛИ

РЕСПУБЛИКА КИНОФИЛЬМЛАР ПРОКАТИ КОНТОРАСИ

қуйидаги бадиий фильмларни

КИНОТЕАТРЛАР ЭКРАНЛАРИГА ЧИҚАРАДИ

«ЎЛИМ ДАРАСИДАГИ УЧРАШУВ»

Сценарий муаллифи — **Ф. МУҲАММАДИЕВ.**

Постановкачи режиссёр — **В. МИРЗАЯНЦ.**

Фильм Совет ҳокимиятини ҳимоя қилишга кўнгилли бўлиб отланган ва босмачилар қўлида ҳалок бўлган биринчи тожик аёли, ревком раиси Зайнаббиби Қурбоновага бағишланади.

«ШАХСИЙ СОҚЧИ»

Сценарий муаллифи ва режиссёр **А. ҲАМРОЕВ.**

Фильм ўткир саргузаштли жанрда яратилган бўлиб, томошабинларни Тожикистонда Совет ҳокимиятини ўрнатиш давридаги биринчи йилларга қайтаради.

«БАХТИНГ ЁНИНГДА»

Сценарий муаллифи — **А. ЧЕРВИНСКИЙ.**
Постановкачи режиссёр — **М. ҚОСИМОВА.**

Бу лирик драмали фильм замондошимиз ҳақида, Тожикистондаги йирик ГЭС қурувчилари ҳақида ҳикоя қилади. Бу фильм унча ёш бўлмаган икки инсон — таниқли бетончи Абдуллаев ва оддий ишчи Раъно — бева, уч боланинг онаси ўртасидаги мураккаб муҳаббат ҳақида ҳикоя қилади.

«НАЗОРАТ ЧИЗИҒИ»

Сценарий муаллифлари — **А. ҒАФФОРОВ, А. АНТОҚОЛЬСКИЙ.**

Постановкачи-режиссёр — **Ю. АЗИЗБОЕВ.**

Бу фильм қаҳрамонлари чегарачилар. Фильм қизиқарли детектив жанрида чегарачилар ҳаёти ҳақида ҳикоя қилади.

«ЖИНОЯТЧИ ВА АДВОКАТЛАР»

Сценарий муаллифи — **А. ФАЙНБЕРГ.**

Постановкачи режиссёр — **Ю. ЮСУПОВ.**

Фильм юқори синф ўқувчиларига уларнинг катталар билан ўзаро муносабатига бағишланган, жанр бўйича у психологик драмадир.

«ЕТТИНЧИ ЖУМА»

Сценарий муаллифи — **Я. ФИЛИППОВ.**
Постановкачи режиссёр — **Г. ОВЧАРЕНКО.**

Бу фильм воқеалари ҳозирги кунда қишлоқда юз беради. Фильм марказида замондошимиз, қаттиқ ва кучли характерли қиз образи туради. У ва унинг дўстлари қишлоқда янги ҳаёт учун курашадилар. Ўтмиш сарқитларини йўқотишга ҳаракат қиладилар. Фильм ўз принципларини тасдиқлашда актив бўлган ёшлар тўғрисида ҳикоя қилади.

РЕСПУБЛИКА КИНОФИЛЬМЛАР ПРОКАТИ КОНТОРАСИ.
«СОЮЗТОРГРЕКЛАМА» БУТУНИТТИФОҚ БИРЛАШМАСИНИНГ ЎЗБЕКИСТОН АГЕНТЛИГИ.

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЛЕНИН ОРДЕНЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА

СССРда Финляндия Республикаси драматургиясининг фестивалига бағишланади

20 МАЙ, 7, 23 ИЮНЬ СОАТ 19.30да

ЯНГИ СПЕКТАКЛЬ

Х. ВУОЛИЙОКИ В. Рўзиматов таржимаси

«БАЛАНД ҚОЯДАГИ АЁЛЛАР»

(2 пардали драма)

Саҳнага қўювчи режиссёр — **Р. ҲАМИДОВ.**
Рассом — **У. САЙДАЛИЕВ.**
РОЛЛАРДА:
Ўзбекистон ССР халқ артистлари, Ҳамза номидаги Ўзбекистон ССР Давлат мукофотининг лауреатлари: **З. САДРИЕВА, Х. ХУЖАЕВА;**
Ўзбекистон ССР халқ артистлари: **Р. ИБРОҲИМОВА, Э. МАЛИКБОЕВА, Қ. ХУЖАЕВ, Ж. ТОЖИЕВ;**
Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар: **Л. БАДАЛОВА, С. СОТИБОЛДИЕВА, Д. ИСМОИЛОВА, Р. ЁҚУБОВ, Т. КАРИМОВ, Т. ХОНТУРАЕВ, Т. ТОЖИЕВ;**
Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофотининг лауреати **Т. МУМИНОВ;**
артистлар: **Э. ҚОМИЛОВ, С. ЮНУСОВА, Р. АҲМЕДОВА, М. ОРИПОВА, Н. ОЛИМОВ, Г. РАҲИМОВА, Ш. ТУРСУНБОЕВА, Ш. САПАЕВА.**
Касса соат 10.00 дан очиқ.
Коллектив бўлиб кўриш учун заявкалар қабул қилинади.
Телефонлар: 44-24-47, 44-57-75.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БУГУН

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

9.00 — Время. 9.40 — Гимнастика. 10.05 — Мультфильм. 10.20 — Фильм-спектакль. 12.30 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Кинопрограмма. 16.10 — — Концерт. 16.35 — В. И. Ленин номли пионер ташкилоти туғилган кунга. 16.55 — Концерт. 17.20 — Ҳужжатли фильм. 17.50 — Пионерлар VIII Бутуниттифоқ слётининг очилиши. 18.55 — Мультфильм. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.30 — Ҳужжатли фильм. 20.20 — Телевизион викторина. 21.30 — Время. 22.00 — Футбол бўйича СССР чемпионати. «Шахтёр» — «Динамо» (Минск). Танаффус пайтида велосипед бўйича жаҳон пойгаси. 23.45 — Дунё воқеалари.

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАЛАРИ

I.

11.30 — Ҳужжатли фильм. 12.30 — Ўқув кўрсатуви. 16.50 — Тошкент шаҳар мактаблари ўнг қанот дружиналарининг тантанали линейкаси. 17.45— Ҳужжатли фильм. 18.00 — Ўзбекистонда Тожикистон ССР адабиёти ва санъати кунларининг очилишига бағишланган тантанали кеча. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Фильм-концерт. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Концерт. 21.30—Время. 22.00—Ўзбекистонда Тожикистон ССР адабиёти ва санъати кунларининг тантанали очилиши.

II.

18.40 — Адабиёт. 19.10 — Классик композиторларнинг фортепьяно асарлари. 20.00 — Янгиликлар. 20.20 — Ёшлик. 20.50 — Назарий механика. 21.50 — Ҳужжатли фильм.

РАДИО

БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — О. Ҳайитова ва Б. Ҳамдамов ижро этади. 9.35 — Камер куйлари. 10.30 — Дўстлик бизга қанот беради. 12.10 — Ўзбекистон ишчиси. 13.00 — Ем-хашак жамғариш давом этмоқда. 14.00 — 27,5 минг тонна пилла учун. 18.00 — Ўзбекистонда Тожикистон ССР адабиёти ва санъати кунларининг тантанали очилиши. 22.30 — Тожикистоннинг «Гулшан» эстрада ансамбли ижро этади. 23.15 — Дам олиш концерти.

Ўзбекистон ССР Олий ва Ўрта махсус таълим министрлиги

Ф. ЭНГЕЛЬС НОМИДАГИ ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЧЕТ ТИЛЛАР ПЕДАГОГИКА ИНСТИТУТИ

1981—82 ўқув йили учун қуйидаги мутахассисликлар бўйича институтнинг кечки ва сиртқи бўлимларига

СТУДЕНТЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

ИНГЛИЗ ТИЛИ, НЕМИС ТИЛИ, ФРАНЦУЗ ТИЛИ.

Институтга кирувчилар қуйидаги фанлардан кириш имтиҳонлари топширадилар: она тили ва адабиёт (ёзма ва оғзаки), **СССР тарихи** (оғзаки), **чет тили** (оғзаки).

Институтга кирувчилар институт ректори номига ёзилган ариза билан қуйидаги ҳужжатларни қўшиб топширадилар: ўрта маълумоти ҳақида ҳужжат (асл нусхаси), характеристика (йўлланма), меҳнат ёки колхоз дафтарчасидан кўчирма, 3х4 см. ҳажмидаги 6 дона фотосурат, соғлиги ҳақидаги справка (286-форма). Паспорт ва ҳарбий хизматга алоқадорлиги ҳақидаги ҳужжат шахсан кўрсатилади.

АРИЗА: кечки ва сиртқи бўлимларга — 31 майгача қабул қилинади, кечки ва сиртқи бўлимларда имтиҳонлар 1 июндан 20 июнгача давом этади.

Қабул комиссиясининг адреси: кечки ва сиртқи бўлимда: 700020, Тошкент шаҳри, Навоий кўчаси, 48-уй.

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг Экономика институти маъмурияти, партия бюроси ва жамоат ташкилотлари сектор мудири, иқтисод фанлари доктори Р. М. Раззоқовга отаси

Маннон РАЗЗОҚОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қиладилар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси коллективи газета-ҳарф териш цехининг линотиписти Р. Ташлановага онаси

Сожида ВАЛИСИНАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР

Редакция адреси: 700000, Тошкент—П, Ленин кўчаси, 41.

ТЕЛЕФОНЛАР: редактор — 33-65-45, 32-53-04; редактор ўринбосарлари — 33-06-83, 32-55-04, 33-44-55, 32-55-05; масъул секретарь — 33-79-14, 32-53-05; секретариат — 33-72-83, 32-53-06, 32-54-11; БЎЛИМЛАР: партия турмуши — 33-34-69, 32-53-97, 32-57-19; марксизм-ленинизм назарияси пропагандаси — 32-55-70; коммунистик тарбия — 32-54-29; халқаро ҳаёт — 32-54-14; саноат, транспорт ва капитал қурилиш — 33-47-80, 32-53-14, 32-54-09; қишлоқ хўжалиги — 33-76-04, 32-53-15, 32-53-70; адабиёт ва санъат — 33-20-36, 32-54-35, 32-35-16; совет қурилиши — 32-57-20, 32-54-18; фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 33-44-51, 32-57-21, 32-54-24; ахборот ва спорт — 33-14-24, 32-55-17, 32-54-26, 32-54-27; хатлар ва оммавий ишлар — 33-21-43, 32-53-16, 32-53-20, 32-53-21, 32-54-13; иллюстрация — 32-57-22; стенографистка — 33-73-43, 32-54-05; жамоатчилик қабулхонаси — 32-54-16; эълонлар бўлими — 33-81-42; ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ: ҚҚАССР — 2-43-62; Тошкент — 32-53-20; Самарқанд — 6-48-35; Сирдарё — 2-05-27; Сурхондарё — 3-92-36; Хоразм — 5-51-24; Бухоро — 3-31-42; Қашқадарё — 61-35; Фарғона — 4-20-84; Андижон — 4-48-85; Жиззах — 2-31-66. Нашриёт диспетчери — 32-78-94; нашриёт телефон станциясининг навбатчиси — 33-90-50.

Г. — 01994. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри ИНДЕКС 64583. В. — 115. 12